

N:o 26.

Ank. till Riksd. kansli den 3 maj 1909, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af malt-drycker m. m. äfvensom i ämnet väckta motioner.

I proposition, n:o 18, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 sistlidne januari, föreslagit Riksdagen att dels antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående ändrad lydelse af 2, 5, 8, 36 och 53 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker dels ock besluta, att, där restitution af skatt skall äga rum för malt, som vid skattepliktigt bryggeri omedelbart användts för tillverkning af svagdricka, restitution må utgå direkt från maltskattemedlen.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 12 januari 1909 har chefen för finansdepartementet, enligt berörda protokollsutdrag, anfört följande:

*Departements-
chefens
anförande.*

»Såsom jag senare vid beräkningen af statsverkets tillgångar för de behof, hvilka vid statsregleringen för år 1910 böra fyllas, närmare skall visa, torde för tillgodoseende af samma behof nya eller ökade skatter behöfva tillgripas. I sådant afseende är jag betänkt föreslå en höjning i maltskatten. Och får jag nu i underdånighet inför Eders Kungl. Maj:t anmäla ett i anledning här af inom finansdepartementet utarbetadt förslag till ändrad lydelse af vissa §§ i gällande förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 5 Saml. 1 Afd. 26 Häft. (N:o 26.)

Innan jag går att närmare angifva innehållet i samma förslag, torde det tillåtas mig att i korthet redogöra för de senare årens lagstiftningsarbete å maltbeskattningsens område och i sådant afsende till en början erinra, hurusom den kommitté, hvilken enligt nådigt beslut den 4 april 1902 tillsattes för att taga frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maltdrycksbeskattning under förnyadt öfvervägande, med iakttagande däraf att billiga, alkoholsvaga maltdrycker fritoges från beskattningen, i sitt med underdånigt betänkande den 11 oktober samma år afgifna förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker föreslagit, att ifrågavarande skatt skulle — utom vid rena svagdricksbryggerier, som skulle åtnjuta skattefrihet — utgå med 18 öre för hvarje kilogram malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maltdrycker, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillvergningsåret afverkade 50,000 kilogrammen malt skulle utgå med 14 öre för kilogram och för de nästa 50,000 kilogrammen med 16 öre för kilogram. Full skatt skulle alltså utgå först för den del af afverkningen vid bryggeri, som öfversteg 100,000 kilogram. Efter sålunda och af kommittén i öfrigt angifna grunder för maltdrycksbeskattningen beräknade kommittén, att den redan under första kalenderåret debiterade maltskatten skulle lämna statsverket en inkomst af åtminstone 5,643,000 kronor.

Vidkommande skattens anordning anförde kommittén, att de för de första 100,000 kilogrammen föreslagna nedsatta skattesatserna afsåge att för den mindre industrien bereda en välbehöflig hjälp i konkurrensen med de allra största bryggerierna. Såsom skäl att till normal skattesats välja just 18 öre anfördes, att en viss varsamhet vid påläggandet af en ny skatt borde iakttagas för att icke öka den ovilja, med hvilken en sådan sannolikt alltid komme att mötas. Vidare vore det af synnerlig vikt att tillse, att skattesatsen bestämdes så, att den förhöjning i försäljningspriset å den färdiga varan, som af beskattningen skäligen kunde böra följa, vid försäljning af minsta brukliga kvantitet läte så nära som möjligt uttrycka sig i hela ören. Slutligen borde skatten sättas så, att den för samma kvantitet icke uppginge till fullt öretal, enär den skeende prisförhöjningen rättvisligen borde i någon mån komma tillverkaren till godo såsom ersättning för den minskade omsättning, som genom skattens införande blefve en följd, samt för de kostnader och olägenheter, den med skatten förenade kontrollen beredde tillverkaren. Med beräkning att 25 kilogram malt lämnade en hektoliter lageröl samt att denna kvantitet lämnade 280 s. k. halfbuteljer,

skulle skatten efter 18 öre för kilogram således utgöra för en hektoliter öl 4 kronor 50 öre eller för halfbutelj 1,61 öre.

När kommitterades förslag föredrogs inför Kungl. Maj:t den 30 januari 1903, instämde dåvarande chefen för finansdepartementet med kommitterade däri, att skattesatserna borde afpassas så, att de ej med fullt öretal drabbade en halfbutelj; men fann departementschefen den föreslagna skattesatsen väl låg och ansåg densamma kunna höjas till 20 öre för kilogram malt, då skatten på en halfbutelj lageröl skulle blifva 1,78 öre. I det förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, som af Kungl. Maj:t förelades 1903 års Riksdag och däri, på sätt kommitterade hemställt, förutsattes, att frihet från skatt medgäfvos rena svagdricksbryggerier, infördes ock den bestämmelsen, att skatt vid skattepliktigt bryggeri skulle erläggas med 20 öre för hvarje kilogram malt, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under året afverkade 50,000 kilogrammen malt skulle utgå med 16 öre och för de nästa 50,000 kilogrammen med 18 öre för kilogram. En maltskatt, utgående efter nu angifna grunder, beräknades komma att lämna statsverket en inkomst af 6,300,000 kronor.

Riksdagens bevillningsutskott, dit Kungl. Maj:ts omförmälda proposition remitterats, tillstyrkte i afgifvet betänkande propositionen oförändrad, hvad anginge skattesatserna och det föreslagna stadgandet om frihet från skatt vid rena svagdricksbryggerier. Vid ärendets behandling i Riksdagen stannade emellertid kamrarna i olika beslut, i det att Andra Kammaren godkände utskottets hemställan, hvaremot Första Kammaren med bifall i hufvudsakliga delar till en vid betänkandet fogad reservation, för sin del antog en förordning, byggd på grundsatsen af en skatt, som skulle träffa *all* tillverkning af maltdrycker med en skatteskala stigande från 5 till 12 öre för ett kilogram malt. Enligt beräkning, gjord i omförmälda reservation, skulle en maltdrycksbeskattning, efter de af Första Kammaren antagna grunder, inbringa 500,000 kronor mindre än i propositionen beräknats eller ungefärligen 5,800,000 kronor.

I det förslag till sammanjämkning af kamrarnas skilda beslut, som bevillningsutskottet därefter framlade, hade utskottet — som i förenämnda betänkande, för att göra det möjligt äfven för de bryggerier, som tillverkade både öl och svagdricka, att under någon öfvergångstid fortfara med tillverkningen af sistnämnda maltdryck, framställt förslag i ändamål, att skattepliktigt bryggeri måtte medgifvas rätt att under viss tid efter tillstånd af Kungl. Maj:t tillverka skattefritt svagdricka — sökt åstadkomma en sådan anordning af skattesatserna, som, jämte det att bryggeri, som endast tillverkade svagdricka, bibehölles vid den af

Kungl. Maj:t föreslagna skattefrihet, skulle i möjligaste mån bereda likställighet mellan svagdricksbryggerierna och bryggerier med blandad tillverkning med afseende å möjligheten att tillverka svagdricka, utan att därför skulle behöfva tillgripas nyssnämnda, af utskottet i ett öfvergångsstadgande föreslagna utväg. Ett sådant syfte hade utskottet ansett kunna vinnas genom en väsentlig nedsättning af skattesatserna i allmänhet och särskildt för de under tillverkningsåret först afverkade myckenheterna malt. Utskottet hade därför funnit sig böra föreslå, att för malt, som vid tillverkning af maldryck användes i annat bryggeri än sådant, som uteslutande tillverkade svagdricka, skatt skulle erläggas med 12 öre för kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade 30,000 kilogrammen skulle utgå med 2 öre för kilogram, för de nästa 30,000 kilogrammen med 5 öre för kilogram, för de nästa 40,000 kilogrammen med 7 öre för kilogram, för de nästa 50,000 kilogrammen med 9 öre för kilogram och för de nästa 50,000 kilogrammen med 11 öre för kilogram. För bryggeri, där endast svagdricka tillverkades, skulle däremot skattefrihet åtnjutas.

Detta sammanjämningsförslag vann Riksdagens bifall. I 2 § af den sedermera den 17 juni 1903 utfärdade nådiga förordningen angående tillverkning och beskattning af maldrycker bestämdes sålunda skattesatserna vid maldryckstillverkningen trappvis från 2 öre för kilogram, som skulle utgå för de första 30,000 kilogrammen malt vid skattepliktigt bryggeri, till 12 öre för kilogram, som träffade all maltafverknings vid bryggeri öfver 200,000 kilogram. År 1907 vidtogs därefter en ändring i sagda skatteskala i samband med revision af 5 § i nämnda förordning, enligt hvilket författningsrum skatt skulle erläggas för minst 70 kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning på grund af tillståndsbevis finge äga rum.

I skrifvelse den 12 maj 1906 hade nämligen Riksdagen anhållit, bland annat, om utarbetande och framläggande af förslag till de förändrade bestämmelser i förordningen den 17 juni 1903, som kunde betingas af en förhöjning af den gällande lägsta maltskattesatsen. I motiveringen till denna anhållan anförde Riksdagen, att det inflytande skattebeloppet vid ett stort antal skattepliktiga bryggerier vore så ringa, att statsverkets kostnad för utöfvande af kontroll vid desamma icke blefve betäckt, hvilket förhållande innebure en oegentlighet, som borde med det snaraste rättas, och syntes detta lämpligen kunna ske på det sätt, att den lägsta skattesatsen höjdes. Det gäfves emellertid ett annat viktigt skäl för vidtagande af denna reform, nämligen att ifrågavarande låga skatte-

sats visat sig i viss mån medverka till att neutralisera den själfbestämmanderätt i fråga om ordnandet af ölförsäljning, som kommunerna numera ägde, enär denna skattesats underlättade upprättande af nya bryggerier, från hvilka försäljning till afhämtning af skattepliktiga malt-drycker kunde äga rum. Riksdagen anförde vidare siffror, utvisande att antalet småbryggerier, som drefve skattepliktig tillverkning af malt-drycker, under de sista tillverkningsåren ganska afsevärdt ökats och att dessa bryggerier nästan undantagslöst tillhörde första skatteklassen. Uppkomsten af småbryggerier borde därför genom lämpliga åtgärder inskränkas och äfven för vinnande af detta syfte vore den lägsta skattesatsens höjande en lämplig åtgärd. Riksdagen framhöll vidare att, då den höjning af den lägsta skattesatsen, för hvilken Riksdagen sålunda i princip uttalat sig, i viss mån komme att rubba den i gällande lagstiftning åsyftade likställigheten mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier, vid frågans afgörande jämväl borde tagas i öfvervägande, huruvida icke till motverkande af sådan rubbning någon åtgärd borde vidtagas. Vidare blefve det nödvändigt öfverväga, huruvida icke hänsyn till de af skatteförhöjningen möjligen uppstående menliga återverkningarna på den mindre bryggeriindustrien kräfde, att öfvergången till den högre skattesatsen för redan bestående småbryggerier förmedlades genom vissa öfvergångsbestämmelser.

Vid underdånig föredragning den 8 mars 1907 af Riksdagens öfvermånda skrifvelse framhöll jag, att skatt borde vid hvarje bryggeri inflyta med minst 3 kronor 50 öre för helgfritt dygn, om skatten skulle räcka till att betäcka kontrollörskostnaden, i följd hvaraf vid bryggeri, där skatten för allt det afverkade maltet utginge med 2 öre för kilogram, 175 kilogram om dagen borde i medeltal afverkas. Det vore emellertid ett rätt afsevärdt antal bryggerier, som ej uppnått nämnda medelafverkning. Antalet sådana bryggerier hade under de tre tillverkningsår, under hvilka förordningen den 17 juni 1903 då varit gällande, varit resp. 60, 70 och 88, under det att hela antalet skattepliktiga bryggerier varit resp. 223, 228 och 239. Ökningen i antalet skattepliktiga småbryggerier, hvilkas skattebidrag ej räckt till att betala kontrollkostnaden, hade uppstått dels genom tillkomsten af nya bryggerier, i de flesta fall svagdricksbryggerier, som öfvergått till skattepliktiga för att kunna brygga julöl, svensköl och dylikt, dels därigenom att en del bryggerier nödgats minska sin tillverkning.

Höjningen af den från de minsta bryggerierna utgående skatten kunde, framhöll jag vidare, ske på olika sätt, men borde enligt min åsikt

verkställas med en viss försiktighet. Genom enbar höjning af det i 5 § föreskrifna minimum, för hvilket skatt skulle erläggas, komme skatteförhöjningen att uteslutande drabba de mindre bryggerierna, hvilket ej vore rättvist. Bibehölles åter detta minimum oförändradt, skulle man för att ernå önskad resultat nödgas vidtaga en afsevärd höjning af den lägsta skattesatsen. Medelst en samtidig höjning af nämnda minimum och den lägsta skattesatsen kunde man däremot vinna det dubbla mål, som eftersträfvades, nämligen att försvåra uppkomsten af nya småbryggerier samt att tillförsäkra statsverket en viss inkomst utöfver kontrollörskostnaden från hvarje skattepliktigt bryggeri. Jag ansåg mig på dessa grunder böra föreslå, att det minsta belopp malt, hvarför skatt i medeltal per dygn skulle erläggas, bestämdes till 150 kilogram samt att skatten för de första 50,000 kilogrammen malt, som under tillverkningsåret afverkades vid hvarje bryggeri, bestämdes till 4 öre för kilogram. Äfven på detta sätt genomförd komme denna skatteförhöjning likväl att få karaktär af en skatteförhöjning, hufvudsakligen för de mindre bryggerierna. Ur synpunkten af en för samtliga bryggerier rättvis beskattning fordrades därför, att hela den degressiva skatteskalen omlades, hvilken omläggning jag föreslog genomförd sålunda, att nedsättning i skatten medgäfves endast för de vid hvarje bryggeri under tillverkningsåret först afverkade 150,000 kilogrammen malt — i stället för 200,000 kilogram enligt 1903 års författning — samt att skattesatserna bestämdes för de första 50,000 kilogrammen, såsom jag föreslagit, till 4 öre för kilogram och för de två därpå följande 50,000-talen kilogram malt till respektive 7 och 10 öre för kilogram. För allt därutöfver afverkad malt skulle skatt utgöras efter den normala skattesatsen, 12 öre för kilogram.

Enligt dessa bestämmelser skulle vid hvarje skattepliktigt bryggeri erläggas skatt med minst 6 kronor om dagen, hvilket belopp skulle lämna staten en behållning af 2 kronor 50 öre för hvarje helgfri dag utöfver det vanliga kontrollörsarfvodet. Denna beskattning syntes äfven vara tillräckligt afsevärd för att hindra uppkomsten af nya småbryggerier. Skulle detta visa sig icke vara förhållandet, kunde framdeles en ny förhöjning vidtagas.

Efter att därefter hafva visat, hurusom med föreslagna förhöjningen af de lägsta skattesatserna skatten ändock endast skulle komma att blifva för bryggerier med intill 50,000 kilogram årsafverkning ett tredjedels öre per halfbutelj; vid 110,000 kilogram årsafverkning ett halft öre, vid 250,000 kilogram årsafverkning tre fjärdedels öre och vid 1,000,000 kilogram årsafverkning 0,94 öre samt därefter stiga helt sakta,

men aldrig nå upp till fullt ett öre för en halfbutelj, framhöll jag, att vid maltskattens införande ölpriserna i allmänhet höjdes med ett öre för en halfbutelj samt att priset naturligtvis alltjämt skulle komma att bero på den skatt, som drabbade de största bryggerierna, i följd hvaraf de mindre bryggerierna, äfven efter införande af den af mig föreslagna skatteskalan, skulle komma i åtnjutande af en synnerligen afsevärd skattelindring.

Den af mig sålunda gjorda beräkning förutsatte, att äfven de minsta bryggerierna under den tid, de vore i verksamhet, verkligen afverkade 150 kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn. Emellertid visade statistiken för tillverkningsåret 1905—1906, att 89 bryggerier hade en medelafverkning, som vore lägre än 150 kilogram, samt att 20 af dessa ej nådde till 70 kilogram medelafverkning och 9 ej ens till 50 kilogram medelafverkning. Billigheten fordrade därför, att, på sätt i Riksdagens skrifvelse den 12 maj 1906 jämväl framhållits, dessa mindre tillverkare, som redan ordnat sig för skattepliktig tillverkning, erhöles någon öfvergångstid, under hvilken de kunde hinna öka sin afsättning och därmed äfven sin tillverkning. Eftergifterna under öfvergångstiden borde ej sträcka sig längre, än att staten från hvarje bryggeri erhöles ett skattebelopp, som åtminstone motsvarade kontrollörskostnaden vid bryggeriet, och då denna näppeligen syntes kunna nedbringas till lägre belopp än 2 kronor om dagen, borde således den minsta maltafverkningen i medeltal för dag ej sättas lägre än 50 kilogram. Öfvergångstiden syntes mig lämpligen kunna begränsas till fem år.

Med gillande af de utaf mig sålunda gjorda uttalanden föreslog Kungl. Maj:t i en till Riksdagen den 8 mars 1907 aflåten proposition med förslag till ny förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker ej mindre en höjning af den lägsta skattesatsen till 4 öre för kilogram malt än äfven en omläggning af hela skatteskalan på det sätt, att skatten skulle utgå med 4 öre för de första 50,000 kilogrammen malt, med 7 öre för nästa 50,000 kilogram, med 10 öre för nästa 50,000 kilogram och med den normala skatten 12 öre för allt öfrigt malt. Därjämte föreslogs, att det belopp malt, för hvilket skatt dagligen skulle erläggas, måtte höjas från 70 till 150 kilogram, dock med rättighet för vissa bryggerier att under en öfvergångstid af fem år få detta minimum nedsatt till 50 kilogram.

Genom dessa bestämmelser, som godkändes af Riksdagen och återfinnas i 2, 5 och 53 §§ af nu gällande, den 7 augusti 1907 utfärdade nådiga förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker,

blef således skattenedsättningen vid hvarje skattepliktigt bryggeri begränsad från 200,000 kilogram till 150,000 kilogram malt.

När jag nu öfvergår till att närmare redogöra för omförmälda, inom finansdepartementet utarbetade förslag till ändringar i gällande förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, tillåter jag mig på förhand framhålla, att därigenom gifvetvis icke göres någon ändring med afseende å de rena svagdricksbryggeriernas skattefrihet. I nykterhetens intresse bör en tillverkningsskatt å malt såvidt sådant är möjligt så anordnas, att de alkoholsvaga dryckerna icke genom beskattningen fördyras. Ehuru jag i förslaget sökt genomföra denna princip på ett mera effektivt sätt än hvad nu är fallet, torde dock maltskatten, med en ringa förhöjning utöfver hvad i Kungl. Maj:ts till 1903 års Riksdag aflåtna proposition i ämnet föreslagits, komma att lämnas ungefärligen samma belopp, som då beräknades, eller 6,400,000 kronor för år.

Ett sådant skatteresultat lärer, hvad statsverket vidkommer, kunna anses tillfredsställande, och för egen del har jag däremot så mycket mindre att erinra som jag vid nämnda belopp vet mig i hufvudsak icke hafva öfverskridit hvad Riksdagens kamrar en gång ansett kunna i form af maltskatt påföras nu ifrågavarande produktion. Såsom af den utaf mig lämnade utredningen framgår, stannade nämligen Andra Kammaren vid första behandlingen af Kungl. Maj:ts omförmälda proposition vid ett beslut, som i afseende å själfva skattens anordning och resultat sammanföll med Kungl. Maj:ts förslag. Äfven Första Kammaren kom genom sitt beslut till ett skattebelopp, som endast med 500,000 kronor understeg, hvad maltskatten skulle hafva gifvit med den af medkammaren beslutade anordning och skatteskala. Då jag sålunda i afseende å maltskattens totala belopp i hufvudsak föreslår en återgång till 1903 års proposition, har det, såsom naturligt är, varit mig angeläget tillse, att vid utarbetandet af föreliggande förslag de anmärkningar mot skattens anordning, som föranledde antagandet af bevillningsutskottets sammanjämningsförslag i ämnet vid 1903 års Riksdag, behörigen beaktades.

Vid förslagets utarbetande har jag därför sökt att för den mindre industrien bevara den särskilda hjälp i konkurrensen med de allra största bryggerierna, som med en degressiv skatteskala varit afsedt att lämna, och att upprätthålla den i gällande lagstiftning åsyftade likställigheten mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier med afseende å svagdrickstillverkningen, allt utan att genom åtgärder i nämnda syften befördra tillkomsten af nya småbryggerier. Om de två förstnämnda

synpunkterna hafva en mera privatekonomisk betydelse, är å andra sidan önskan att hindra tillkomsten af nya småbryggerier förestafvad af mera allmänna intressen. Såsom förut nämnts, äro med tillverkning af maldrycker i mindre skala förenade kontrollkostnader, som stå i mindre godt förhållande till maltskattens afkastning vid dylik tillverkning. Men framförallt kan en lagstiftning angående tillverkning och beskattning af maldrycker, som i afseende å skatteskalen är så anordnad, att därigenom de mindre bryggerierna mer än nödigt uppmuntras, sägas i viss mån motverka en annan lagstiftning eller den angående försäljning af vin och öl, hvilken senare lagstiftning velat åt de kommunala myndigheterna öfverlåta bestämmanderätten rörande försäljning af dylika drycker. Denna rätt göres nämligen, i mån som nya bryggerier anläggas, mindre effektiv, enär enligt sistberörda lagstiftning försäljning af vin och öl må af den, som i föreskrifven ordning förvärfvat behörighet att till afsalu tillverka dylika drycker, utan särskildt tillstånd utöfvas å tillverkningsstället i fråga om därstädes tillverkade drycker.

Såsom jag nyss angaf hafva i föreliggande förslag behörigen beaktats de önskemål med afseende å skattens anordning, som Riksdagen vid antagandet af 1903 års förordning sökt tillgodose. Dessa önskemål voro, jag upprepar dem, dels att hjälpa de mindre bryggerierna i konkurrensen med de större dels ock att i möjligaste mån likställa tillverkningen af svagdricka vid skattepliktiga och skattefria bryggerier. Det förra målet hade, på sätt af det förnt anförda framgår, icke lämnats obeaktadt vare sig af 1902 års kommitté eller af Kungl. Maj:t. I kommitténs förslag liksom i Kungl. Maj:ts proposition till 1903 års Riksdag hade för sådant ändamål anordnats en degressiv skatteskala, enligt hvilken skillnaden mellan lägsta och högsta skattesats skulle utgöra 4 öre. En sådan degressionsskala kunde skäligen icke hafva annat ändamål än att förekomma, det genom skattepåläggning bryggeriernas inbördes konkurrensförhållanden rubbades. Man kunde icke förbise, att, då de större bryggerierna i allmänhet vore i stånd att bestämma salupriset på maldryckerna äfven från de mindre bryggerierna, men för dessa senare bryggerier otvifvelaktigt på grund af drygare kostnader för administration m. m. produktionskostnaderna, relativt taget, vore större än för storindustrien, en likformig skatt kunde vålla afgörande svårigheter för den mindre industrien att bestå i konkurrensen. Med en skattelindring af 4 öre, anordnad på sätt Kungl. Maj:t i 1903 års proposition föreslagit, skulle ett bryggeri med intill 50,000 kilograms

afverkning, hafva beskattats efter 16 öre för kilogram, ett bryggeri med 100,000 kilograms afverkning efter 17 öre för kilogram, ett bryggeri med 200,000 kilograms afverkning efter 18,5 öre för kilogram och ett större bryggeri, exempelvis med 600,000 kilograms afverkning, efter 19,5 öre för kilogram. Efter den beräkningsgrund för utbyte vid maltaafverkning, som tidigare följts, skulle skatten vid bryggerier af nyss angifven storlek uppgå, för halfbutelj räknadt, till resp. 1,43 öre, 1,52 öre, 1,65 öre och 1,74 öre. Den år 1903 föreslagna skatteskalen hade alltså anordnats på det sätt, att ett större bryggeri betalade i skatt öfver 20 procent, för halfbutelj räknadt, mer än ett bryggeri om 50,000 kilograms afverkning, ungefär 15 procent mer än ett bryggeri om 100,000 kilograms afverkning och öfver 5 procent mer än ett bryggeri om 200,000 kilograms afverkning. Dessa skatteskilnader lära säkerligen allt fortfarande uppväga de relativt taget större olägenheter och kostnader, skatten kan bereda de mindre bryggerierna i jämförelse med de större. Utan att kunna sägas vara njuigg i beräkningen torde man därför kunna fastslå, att den degression i skatteskalen, hvarigenom hjälp bör beredas den mindre industrien i konkurrensen med den större, icke under några förhållanden behöfver för att fylla sitt ändamål göras större, än att skillnaden uppgår till ungefär 20 procent, som alltså skulle tillgodokomma de minsta bryggerierna.

Det var ej heller ur synpunkten att den i 1903 års proposition föreslagna skattedegressionen skulle för nämnda ändamål vara otillräcklig, som 1903 års Riksdag beslöt omläggning af berörda skatteskala. Omläggningen hade nämligen till ändamål att i konkurrensen jämställa skattepliktiga och skattefria bryggerier i afseende å svagdrickstillverkning. Undersöker man nu, på hvad sätt den af Riksdagen beslutade skatteskalen, med den däri år 1907 vidtagna ändring, verkar, finner man, att — med frånseende af den inverkan, bestämmelserna om viss minimiskatt kan utöfva — ett bryggeri med intill 50,000 kilograms afverkning beskattas efter 4 öre för kilogram, ett bryggeri med 100,000 kilograms afverkning efter 5,5 öre för kilogram, ett bryggeri med 200,000 kilograms afverkning efter 8,25 öre för kilogram samt ett större bryggeri om 600,000 kilograms afverkning efter 10,75 öre för kilogram. Fördelas skatten på halfbutelj maltdryck efter förenämnda beräkningsgrund uppgår densamma vid ett bryggeri om 50,000 kilograms afverkning till 0,36 öre, vid ett bryggeri om 100,000 kilograms afverkning till 0,49 öre, vid ett bryggeri om 200,000 kilograms afverkning till 0,74 öre och vid ett bryggeri om 600,000 kilograms afverkning till 0,96 öre.

Med nu gällande skatteskala öfverstiger alltså den skatt per halfbutelj, som utgöres af ett större bryggeri om 600,000 kilogram afverkning, motsvarande skatt vid bryggerier om 50,000, 100,000 och 200,000 kilogram afverkning med ungefärligen resp. 170 procent, 100 procent och 30 procent. Sammanställas de nu anförda siffrorna finner man, att

ett bryggeri med afverkning af	skulle betala enl. 1903 års proposition		betalar enl. gällande förordning	
	för kg. malt öre	för halfbutelj öre	för kg. malt öre	för halfbutelj öre
50,000 kilogram	16	1,43	4	0,36
100,000 ,, ...	17	1,52	5,5	0,49
200,000 ,, ...	18,5	1,65	8,25	0,74
600,000 ,, ...	19,5	1,74	10,75	0,96

Skattskyldigheten vid ett bryggeri med en årsafverkning om 600,000 kilogram öfverstiger skattskyldigheten vid

ett bryggeri med afverkning af	enligt 1903 års proposition med I	enligt gällande förordning med II	Skillnad III
50,000 kilogram	ung. 20 %	ung. 170 %	+ 150 %
100,000 ,, ...	,, 15 %	,, 100 %	+ 85 %
200,000 ,, ...	,, 5 %	,, 30 %	+ 25 %

Jag har redan angifvit, att 1903 års proposition, genom anordnande af en skillnad i skatteafseende mellan de mindre bryggerierna och storindustrien, sökt bereda de förra en hjälp i konkurrensen, och att denna skillnad icke ens för de minsta bryggerierna ansetts behöfva stiga till mera än ungefär 20 procent. Om man betraktar den skatt-

skyldighet, som åligger ett bryggeri om 600,000 kilograms afverknings, såsom normal, skulle procenttalen i kolumn I i sist uppställda tablå utvisa, i hvilken omfattning det ansetts erforderligt att för nyssnämnda ändamål efterskänka skatt. När sedan i 1903 års liksom i nu gällande förordning angående tillverkning och beskattning af malt-drycker degressionsskalan anordnats jämväl i syfte att befordra likställigheten mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier i fråga om svagdrickstillverkningen, har, såsom framgår af kolumn II, skillnaden i skatteafseende mellan större och mindre skattepliktiga bryggerier sprungit upp ända till 170 procent. De belopp, hvarmed detta och öfriga procenttal i sistnämnda kolumn öfverstiga motsvarande procenttal i kolumn I, innefatta alltså de särskilda medgifvanden, som ansetts böra göras den skattepliktiga industrien i allmänhet för att sätta denna i stånd att i afseende å svagdrickstillverkningen konkurrera med de rena svagdricksbryggerierna. Nyssnämnda belopp återfinnas i kolumn III.

Dessa belopp, som, i hvad de afse jämförelse mellan de minsta bryggerierna och storindustrien, utvisa en skillnad i skatteafseende af ända till 150 procent, äro sålunda visserligen icke afsedda att tillgodokomma de mindre bryggerierna såsom ett understöd i konkurrensen med de större. Men då degressionsskalan automatiskt kommer all brygd i skattepliktigt bryggeri mer eller mindre till godo, verkar beskattningen, såsom den nu är anordnad, i ett större antal fall i en helt annan riktning än lagstiftarne därmed åsyftat. De 150 procent, hvarom jag nyss talade, skulle ju göra det möjligt för de skattepliktiga bryggerierna att trots skatten fortfarande tillverka malt-drycker, som en hvar eljest ägde producera utan betungande kontroll och särskilda utgifter. Och för sådant ändamål är ofta nog äfven sagda skattelindring af nöden. Men äfven med afseende å de blandade bryggerierna blifva förhållandena ganska olikartade. Om af två bryggerier med hvardera 50,000 kilograms maltafverknings det ena använder 5,000 kilogram för tillverkning af svagdricka och det andra 25,000 kilogram för samma ändamål, är uppenbarligen det senare bryggeriet i långt större behof af skattelindring än det bryggeri, för hvars svagdrickstillverkning endast 10 procent af hela maltmängden användes. Det oaktadt kommer skattelindringen dem bägge till godo i samma omfattning. Ännu påtagligare blir emellertid riktigheten af min anmärkning i de fall, där ingen som helst svagdrickstillverkning äger rum, fall, där rätteligen skillnaden i skatteafseende mellan de minsta bryggerierna och storindustrien bör inskränkas till ungefär 20 procent. Och enligt hvad jag

af inkomna uppgifter från kontroll- och justeringsstyrelsen inhämtat, uppgå de rena ölbryggerierna till ett ganska afsevärdt antal. De utgjorde sålunda under tillverkningsåret 1907—1908 69 stycken, af hvilka 29 stycken hvart för sig icke afverkade öfver 50,000 kilogram samt 9 stycken hvart för sig afverkade mellan 50,000 och 100,000 kilogram. Och dessa 38 bryggerier, som med en medeltalsafverkning, understigande 100,000 kilogram, under omförmälda afverkningsår afverkade sammanlagdt ungefärligen 1,350,000 kilogram malt, åtnjuta, såsom föregående utredning visar, en så pass stor skattelindring för sin produktion, att storindustrien betalar per halfbutelj ungefär 170 à 100 procent mera än samma bryggerier.

Hela denna skattelindring verkar alltså med afseende å nämnda ölbryggerier såsom understöd i konkurrensen med öltillverkningen inom storindustrien. Ett rent ölbryggeri kommer därigenom i en premierad ställning i jämförelse med ett i fråga om totaltillverkning därmed jämställt blandadt bryggeri, enär ett sådant bryggeri jämväl måste begagna skattelindringen för att vid svagdrickstillverkningen konkurrera med skattefria bryggerier. En för alla skattepliktiga bryggerier gemensam degressionsskala synes därför icke lämpligen kunna användas i annat syfte än att utjämna skillnaden i konkurrensen mellan skattepliktiga bryggerier af olika storlek beträffande öltillverkningen. Och äfven om man för bibehållande af likställigheten mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier i fråga om svagdrickstillverkningen kunde anordna en särskild degressionsskala för de blandade bryggerierna, vore därmed icke jämnhet i beskattningen vunnen. Genom en sådan degressionsskala skulle man visserligen förhindra, att de rena ölbryggerierna komme i åtnjutande af en skattelindring, som icke egentligen vore afsedd för desamma, men man måste, om icke olikställighet i de blandade bryggeriernas *inbördes* konkurrensförhållanden skulle uppstå, ändock, såsom jag redan visat, nödgas förutsätta, att alla blandade bryggerier tillverkade svagdricka och andra maldrycker i samma proportion. Något sådant kan påtagligen icke i verkligheten ifrågakomma.

För öfrigt tillåter jag mig framhålla, att, därest degressionsskalan fortfarande skulle ordnas i syfte att bereda likställighet mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier med afseende å tillverkning af svagdricka, man icke vidare, såsom nu är fallet, skulle kunna nöja sig med en skillnad mellan högsta och lägsta skattesats af 8 öre för kilogram. I det utarbetade förslaget har den normala skattesatsen fastställts till 22 öre, och skulle skattelindring medgifvas vid hvarje bryggeri för de

första 200,000 kilogrammen malt på det sätt, att skatt skulle utgå för de första 100,000 kilogrammen med 17 öre och för nästa 100,000 kilogram med 20 öre, allt för ett kilogram räknadt. Den lägsta skattesatsen skulle alltså höjas från 4 öre till 17 öre, men under sådana förhållanden lär icke en degressionsskala med en latitud af endast 8 öre kunna utjämna skillnaden i kostnader för tillverkning af svagdricka vid skattepliktigt och skattefritt bryggeri. En ökning af marginalen mellan lägsta och högsta skatt torde emellertid icke kunna ifrågakomma, bland annat af den anledning att tillkomsten af nya småbryggerier eljest skulle befordras.

Full likställighet mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier vid svagdrickstillverkning kan uppenbarligen icke vinnas utan att i afseende å malt, som användts för tillverkning af svagdricka i skattepliktigt bryggeri, hela det å samma malt belöpande skattebelopp, såvidt det öfverskjuter de kontrollkostnader, som drabba skattefria bryggerier, efterskänkes. Härigenom skulle man kunna på ett fullt rationellt sätt jämställa de olika slagen af bryggerier oberoende af, i hvilken proportion svagdricka inginge i ett skattepliktigt bryggeris hela produktion; och stora fördelar vore otvifvelaktigt förenade med ett sådant förfarande såväl för statsverket som för bryggerierna. Staten vunne garanti, att de åtgärder, som vidtoges för ett visst ändamål, icke befordrade ett därför främmande syfte. Vid skattepliktigt bryggeri inskränktes faktiskt skattskyldigheten till de drycker, som maltskatten egentligen afser att träffa. Kostnaden för svagdrickstillverkningen blefve så vidt möjligt oberoende af sagda skattskyldighet.

Återstår att afgöra, i hvilken ordning skattens efterskänkande skulle kunna ske. I sådant afseende äro två vägar att välja. Antingen skulle skatt för det malt, hvarom nu är fråga, icke uttagas, eller ock skulle skatten, uppuren i sammanhang med skatten för allt annat malt, i sinom sid restitueras. Af dessa två vägar är af flera skäl, som torde framgå af redogörelsen för restitutionförfarandet, den senare vägen att föredraga.

Hvarje efterskänkande af skattebelopp af förevarande slag måste i visst afseende grundas å deklaration från den skattskyldiges sida. Till grund för restitution skulle sålunda läggas den af tillverkaren förda bryggjournalen, i hvilken för hvarje brygd antecknas, huru mycket malt användes till hvarje slag af maltdryck. Mot en dylik åtgärd hafva åtskilliga invändningar framställts, i synnerhet när fråga varit att på ett sådant förfarande grunda hela maltdrycksbeskattningen. Det

har sålunda sagts, att kontrollen öfver riktigheten af tillverkarens uppgifter aldrig kunde göras fullt effektiv. Detta vore dock behöfligt. Vinsten af en oriktig uppgift kunde nämligen inom en sådan industri som maldryckstillverkningen blifva synnerligen afsevärd, och i anledning häraf kunde under tider af häftig och ihärdig konkurrens mer än en, särskildt bland de mindre näringsidkarne, lockas att stärka eller rent af rädda sin ekonomiska ställning genom oriktiga uppgifter till beskattningen. Härtill komme allmänhetens olika uppfattning om det orätta i att bedraga en enskild man och att undanhålla staten hvad densamma lagligen tillkomme.

Dessa invändningar och betänkligheter, som alltid låtit sig höras vid införande eller utsträckning af själfdeklaration i och för beskattning, kunde ej sägas sakna fog, om det vore tal om införandet af själfdeklaration såsom grund för hela maldrycksbeskattningen. Nu gäller det emellertid endast att begagna sig af tillverkarens uppgifter vid bestämmandet af restitution af en ganska obetydlig del af den på en helt annan grund än skattskyldiges deklARATIONER debiterade malt-skatten. Redan det straff, som enligt 38 § i förordningen angående tillverkning och beskattning af maldrycker hotar den, hvilken i skattepliktigt bryggeri i syfte att undandraga statsverket skatt förfar svikligen, torde i och för sig verka afskräckande. Och de ekonomiska fördelar, som tillverkaren tilläfventyrs skulle kunna tillskansa sig genom att lämna oriktiga uppgifter, kunna ej gärna tänkas i allmänhet blifva af en mot risken i förfarandet svarande betydelse. Härtill kommer, att i afseende å deklARATION af detta slag i själfva verket skulle finnas en långt effektivare kontroll än t. ex. i fråga om inkomsttaxeringen. Man får nämligen icke förbise, att kontrollör finnes vid hvarje bryggeri. Vidkommande kontrollörs verksamhet må till en början framhållas, att han, som enligt 12 § af ordningsstadgan för maldrycksbryggerierna i riket skall på förhand underrättas om hvarje brygd, jämlikt bestämmelserna i 18 § af ordningsstadgan är skyldig att besöka hvarje under hans tillsyn stående bryggeri minst tre dagar i veckan. På grund häraf hafva kontrollörerna numera i regel vunnit en sådan erfarenhet rörande arbetssättet och tillverkningen vid de skilda bryggerierna, att de böra vara ganska väl skickade att kontrollera riktigheten af uppgifterna i bryggjournalen, allrahelst som, enligt uppgift från kontroll- och justeringsstyrelsen, i flertalet af de bryggerier, hvilka, på sätt jag strax skall angifva, skulle komma i åtnjutande af restitution, brygd icke företages oftare än tre dagar i veckan — och svagdricksbrygd

sålunda än mindre ofta — samt hvarje brygd i anledning af nyssnämnda bestämmelse i 18 § ordningsstadgan därför i regel torde af vederbörande kontrollör personligen öfvervakas. Skulle uppgift i bryggjournalen förefalla misstänkt, bör sålunda kontrollören i allmänhet vara i stånd att genom undersökning konstatera, huruvida försök till bedrägeri eller annat underslef föreligger.

Såsom jag nyss nämnde skulle ett svikligt förfarande vid bryggjournalens förande i allmänhet icke kunna bereda bryggaren några afsevärda ekonomiska fördelar. Jag är härmed inne på de begränsningar, hvarmed restitutionsförfarandet bör omgärdas.

Det synes mig själfallet, att restitution icke bör medgifvas andra bryggerier än sådana, för hvilka en blandad produktion af svagdricka och alkoholstarkare maltdrycker måste med hänsyn till omsättningens storlek i orten och andra omständigheter anses ur ekonomisk synpunkt erforderlig eller icke utan större ekonomiska svårigheter kan utbytas mot tillverkning af enbart svagdricka eller enbart alkoholstarka maltdrycker. Erfarenheten har visat, att de större bryggerierna beredt sig tillfälle att på ett ekonomiskt förmånligt sätt ordna sin tillverkning af svagdricka, exempelvis genom inrättandet af särskilda skattefria svagdricksbryggerier. För dessa bryggerier bör därför icke någon skatterestitution ifrågakomma, helst faktiskt icke ens den genom nu gällande degressionsskala lämnade skattelindringen kommer dessa bryggerier nämnvärdt till godo. Att teoretiskt uppställa en gräns för de bryggerier, som skulle få åtnjuta skatterestitution, låter sig naturligen icke göra. Rådande förhållanden synas mig därvid böra blifva bestämmande. Enligt från kontroll- och justeringsstyrelsen lämnade uppgifter kan maltdryckstillverkningen under året 1907—1908 vid de skattepliktiga bryggerierna fördelas på följande sätt.

Maltdrycksbryggerierna 1907—1908.

G r u p p	Blandade bryggerier, som till svagdricka inmäskas						Rena ölbryggerier	
	mindre än 50 % af hela maltafverknigen			mera än 50 % af hela maltafverknigen			Antal	Hela af- verknigen kg.
	Antal	Hela af- verknigen kg.	Till svag- dricka in- mäskadt kg.	Antal	Hela af- ver- nigen kg.	Till svag- dricka in- mäskadt kg.		
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1) ej öfver 50 000 kg.	65	1,843,559	265,043	13	204,808	165,238	29	623,405
2) 50,000—100,000 >	46	3,280,345	494,355	1	53,655	33,235	9	721,125
3) 100,000—150,000 >	14	1,717,375	90,284	—	—	—	4	459,485
4) 150,000—200,000 >	14	2,312,905	144,610	—	—	—	6	1,035,095
5) 200,000—300,000 >	3	767,940	49,570	—	—	—	8	2,072,320
6) öfver 300 000 >	7	6,699,830	40,840	—	—	—	13	11,834 260
Summa	149	16,621,954	1,084,702	14	258,463	198,473	69	16,745,690

Häraf framgår, att bryggeri med en årlig afverkning, öfverstigande 100,000 kilogram malt, i regel allenast såsom en biprodukt tillverkar svagdricka. Till svagdricka inmäskas sålunda i grupperna 3), 4) och 5) endast 5 à 7 procent af hela den afverkade maltmängden och i gruppen 6) än mindre. Då jag härvidlag håller mig till medeltalssiffrorna, ingår visserligen i en del fall i bryggeris produktion till svagdricka användt malt med större procent än nu angifvits. Men produktionens omfattning och uppdelning i allmänhet gifver dock vid handen, att för bryggerier af nu angifven storlek den ekonomiska ställningen icke är beroende af svagdricksproduktionen utan af produktionen af de alkoholstarkare dryckerna. Och äfven om i ett eller annat fall i bryggeris produktion skulle ingå svagdricka till någon i jämförelse med produktionen i öfrigt afsevärd kvantitet, torde dock här liksom vid öfriga större bryggerier betingelserna för särskildt ordnande af svagdrickstillverkningen förefinnas.

Annorlunda ställer sig saken inom öfriga grupper. Inom den grupp bryggerier, som afverka hvar för sig högst 50,000 kilogram malt,

ingår sålunda svagdrickstillverkning med öfver 20 procent i hela produktionen, och inom den grupp, som afverkar hvar för sig mellan 50,000 och 100,000 kilogram malt, ingår i hvarje bryggeris afverkning i medeltal svagdricksmalt med nära 16 procent. På grund häraf och då man vid granskning af siffrorna för de skilda bryggeriernas produktion finner, att inmäskningen af malt till svagdricka vid ända till 14 bryggerier uppgår till öfver 50 procent af hela maltafverkningen och äfven i åtskilliga andra fall till högst afsevärda belopp af sagda afverkning, synes det mig skäligt, att bägge nu omförmälda grupper bryggerier komma i åtnjutande af skatterestitution för malt, som omedelbarligen användts för tillverkning af svagdricka.

Men äfven vid dessa bryggerier torde dock en begränsning i nämnda afseende böra göras. Med den uppdelning af bryggerierna i skattepliktiga och skattefria, som i och för maltdrycksbeskattningen införts, lärer man kunna förutsätta, att, om ej vissa omständigheter verka förryckande, bryggeri bör finna för sig förmånligast att mera öfvervägande ägna sig åt tillverkning af skattepliktig vara eller helt och hållet tillverka svagdricka. Under nu gällande bestämmelser inträffar emellertid allt emellanåt det egendomliga förhållandet, att bryggeri, som kanske använder 80 procent och därutöfver af under året afverkad malt för tillverkning af svagdricka, ändock finner det för sig ändamålsenligt att bedriva skattepliktig tillverkning. Men äfven om ett bryggeri, ehuru öfvervägande svagdrickstillverkande, finner det ekonomiskt fördelaktigt att för möjligheten till tillverkning och försäljning af en mindre kvantitet alkoholstarkare maltdrycker betala skatt jämväl för den större malmängd, som användts till svagdricksbrygd, bör sådant uppenbarligen icke vara normerande för lagstiftningen. Nämnda anmärkningsvärda förhållande må bero vare sig på en allt för stark degressionsskala eller på vissa gynnsamma villkor för försäljning i orten af alkoholstarka drycker eller på bägge dessa anledningar, mig synes likväl skattelindringen, i hvilken form den än anordnas, aldrig böra sättas så högt, att ett skattepliktigt bryggeri skall kunna sägas drifva öfvervägande skattefri tillverkning. I föreliggande förslag har därför maximum för restitution af skatt bestämts till 50 procent af bryggeriets hela maltafverkning.

En annan begränsning i restitutionen skulle dessutom ligga i gällande bestämmelser om minimiskatt. I afseende å dessa bestämmelser, som återfinnas i 5 och 53 §§ af gällande förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, må erinras, att enligt 5 § skatt skall erläggas för minst 150 kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt

dygn af den tid, under hvilken malkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum, eller med andra ord: tillverkaren är skyldig att betala i medeltal 6 kronor i skatt för hvarje tillverkningsdygn. Skulle denna föreskrift bibehållas oförändrad blefve, vid den af mig föreslagna ändringen af skatteskalen, tillverkaren skyldig att erlägga 25 kronor 50 öre i skatt om dagen. Detta vore emellertid onödigt mycket för att tillförsäkra statsverket skälig inkomst utöfver kontrollkostnaden och erfordrades, vid maltskattens förhöjning, ännu mindre för att förhindra uppkomsten af nya småbryggerier.

Det finnes därför ingen anledning att höja det nuvarande minsta skattebeloppet 6 kronor, om man ej vill finna en sådan däri, att efter 17 öre skatt för ett kilogram malt det minsta belopp malt, som skulle afverkas om dagen, blefve en så ojämn kvantitet som 35,3 kilogram. För att undvika ett dylikt siffertal synes det vara lämpligare att omredigera bestämmelsen i 5 § sålunda, att däri angifves det minsta penningbelopp, som skall i medeltal erläggas.

I anslutning härtill bör jämväl i 53 § af förordningen det minsta belopp skatt, som enligt detta författningsrum skall af vissa bryggerier erläggas, bestämmas i penningar. I sagda författningsrum stadgas nämligen, att för skattepliktigt bryggeri, som varit i gång under kalenderåret 1907 och vid hvilket under tillverkningsåret 1906—1907 afverkningen ej uppgått till 150 kilogram i medeltal per dygn, skall för tiden intill den 1 oktober 1912 det i 5 § föreskrifna minsta belopp malt ned sättas till 50 kilogram. Minsta skattebelopp bör alltså i förevarande fall bestämmas till 2 kronor.

Med de begränsningar för restitution, hvarom jag förut talat, skulle för hvarje bryggeri restitution icke kunna ifrågakomma för mera än 50,000 kilogram. Och då restitution icke skulle medgifvas annat bryggeri än sådant, som under afverkningsåret afverkat högst 100,000 kilogram, skulle det kanske synas, som om restitutionsbeloppet borde utgå efter 17 öre för kilogram eller den föreslagna lägsta skattesatsen.

Man får dock icke förbise, att vissa kontrollkostnader drabba äfven rena svagdricksbryggerier. Enligt 32 § i nyssberörda förordning skall nämligen dylikt bryggeri i sådant afseende för hvarje kvartal utgifva ett belopp, motsvarande 30 öre för hvarje helgfritt dygn af den tid, hvarunder tillståndsbevis vid bryggeriet under kvartalet varit gällande, samt dessutom, om maltafverkningen under omförmälda tid uppgår i medeltal till mera än 60 kilogram malt för hvarje helgfritt dygn, ett halft öre för hvarje kilogram af den maltmängd, hvarmed afverkning öfverstiger en efter 60 kilogram om dygnet beräknad afverkning. Till

dessa med svagdrickstillverkningen i skattefritt bryggeri förenade kostnader måste vid restitution af maltskatt hänsyn tagas för att icke ställa ett skattefritt bryggeri i fråga om dylik tillverkning i sämre ställning än ett skattepliktigt bryggeri; och bör alltså förmånen af restitution inskränkas till 16 $\frac{1}{2}$ öre för kilogram.

Med hänsyn till stadgandena om minimiskatt vid skattepliktigt bryggeri — och har jag till dessa stadganden, såsom beroende allenast af bryggeris nu nämnda egenskap, icke ansett mig böra fästa afseende vid fastställandet af restitutionsbeloppet — kan detta senare belopp först efter ett tillverkningsårs utgång bestämmas för samma år, ett förhållande, som, bland annat, utesluter möjligheten att på förhand medgifva skattefrihet för till svagdricksbrygd användt malt.

Angående sättet för restitutionens erhållande synes böra stadgas, att tillverkaren efter tillverkningsårets utgång skall göra ansökan därom hos vederbörande Kungl. Maj:ts befallningshafvande och vid ansökningsfoga ett af öfverkontrollör bestyrkt utdrag ur den vid bryggeriet förda tillverkningsjournalen, innehållande de för restitutionens beräkning behöfliga sifferuppgifterna. Dessa och andra bestämmelser, som för ändamålet kunna erfordras, torde lämpligen böra införas i ordningsstadgan för maltdrycksbryggerierna.

Jag öfvergår nu att beräkna det belopp, som enligt den af mig föreslagna anordningen, om densamma varit gällande för tillverkningsåret 1907—1908, restitutionsvis skulle hafva för samma år utgått till de skattepliktiga bryggerierna. Dessförinnan får jag framhålla, att, då restitution endast skulle ifrågakomma för till svagdricksbrygd *omedelbart* använd malt, afseende ej kan eller bör fästas å s. k. pålaknings-svagdricka, som är en biprodukt vid ölbrygd.

Af den förut lämnade utredningen framgår, att af de bryggerier, som under omförmälda år hvar för sig afverkat intill högst 100,000 kilogram malt, 111 stycken, vid hvilka inmäskningen till svagdricka icke i något fall öfverstigit 50 procent af hela maltafverkningen, inmäskat till svagdricka sammanlagdt 759,398 kilogram malt.

För detta belopp skulle alltså full restitution hafva fått äga rum och efter beräkning af 16 $\frac{1}{2}$ öre för kilogram, uppgått till sammanlagdt 125,300 kronor 67 öre. Återstående 14 bryggerier, hvilka skulle hafva kommit i åtnjutande af restitution, hade emellertid hvar för sig till svagdricka inmäskat mer än 50 procent af hela maltafverkningen, utgörande för samtliga 258,463 kilogram. Dessa bryggerier skulle alltså icke hafva tillerkänts restitution för större belopp än som motsvarade hälften af sistnämnda summa eller 129,231,5 kilogram. Restitutions-

beloppet för dessa senare bryggerier skulle därför kunna beräknas till	kronor	21,323: 20.
Lägges härtill restitutionsbeloppet för förenämnda 111 bryggerier	„	125,300: 67
kan restitution för helt år beräknas till	„	146,623: 87
eller afrundadt uppåt till 150,000 kronor.		

Genom nu omförmälda restitutionsförfarande har jag sökt upp-
rätthålla likställigheten mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier
med afscende å svagdrickstillverkningen. Vid reglering af skatteskalen
har jag sålunda allenast haft att taga hänsyn till önskemålet att bereda
hjälp åt de mindre bryggerierna i konkurrensen med storindustrien.
Jag har för sådant ändamål i hufvudsak återgått till det i 1903 års
proposition upptagna förslag till degressionsskala, såvidt angår den
procentiska skillnaden mellan högsta och lägsta skattesats. Som bekant,
låg i denna skala minimiskattesatsen 20 procent under den högsta eller
normala skattesatsen, 20 öre pr kilogram. Då i föreliggande förslag
den normala skattesatsen bestämts till 22 öre för kilogram, kommer,
med nyssberörda procentiska skillnad, minimisatsen att stanna vid ett
belopp af 17,6 öre för kilogram, eller afrundadt nedåt vid 17 öre. An-
ledningen därtill att normalskattesatsen nu satts 2 öre högre än i nyss-
nämnda proposition är att söka icke blott i skattebehovet utan äfven i
den vid skattereglering å ifrågavarande område, såsom förut angifvits,
ofta uttalade önskan att i största möjliga utsträckning i statens intresse
utnyttja den höjning i maltdryckernas saluppris, som blir följden af
skatteförhöjningen.

Tillverkarens intressen af prisförhöjning motvägas naturligen af
den inskränkning i afsättning, hvartill en prisförhöjning otvifvelaktigt
torde i mer eller mindre mån föranleda. Å andra sidan måste en
prisförhöjning å enheten i den producerade varan, i detta fall half-
butelj maltdryck, vid utminuterung kunna bestämmas i helt öretal.
Under sådana förhållanden torde man kunna med skäl påstå, att, därest
skatteförhöjningen å afverkadt malt icke blir större än att densamma
och med prisförhöjningen för tillverkaren förenade eventuella andra
kostnader motsvara ett öre för hvarje halfbutelj af skattepliktig vara,
prisförhöjningen också stannar vid nämnda belopp.

Med den nu föreslagna skatteskalen skulle ett bryggeri med en års-
afverkning af intill 100,000 kilogram malt betala i skatt 17 öre för kilo-
gram, ett bryggeri med en årsafverkning om 150,000 kilogram 18 öre

för kilogram, ett bryggeri med en årsafverkning om 200,000 kilogram 18,5 öre för kilogram och ett bryggeri med en årsafverkning om 600,000 kilogram 20,83 öre för kilogram; och skulle skatten vidare ökas i mån som afverkningen stiger, utan att dock någonsin nå upp till 22 öre per kilogram. Enligt den förut följda utbytesberäkningen vid malt-dryckstillverkningen skulle vid bryggerier om resp. 100,000, 150,000, 200,000 och 600,000 kilograms årsafverkning belöpa i skatt per halfbutelj resp. 1,52 öre, 1,61 öre, 1,65 öre och 1,86 öre. Det största af nu omförmälda bryggerier skulle alltså betala i skatt per halfbutelj öfver 20 procent mera än bryggeriet om 100,000 kilograms afverkning, ungefär 15 procent mera än bryggeriet om 150,000 kilograms afverkning och omkring 12 procent mera än bryggeriet om 200,000 kilograms afverkning. Skillnaden i skattskyldigheten mellan större och mindre bryggerier torde sålunda under den föreslagna skatteskalan blifva fullt tillräcklig för att utjämna de särskilda svårigheter, skattens utgörande kan vålla den mindre industrien.

Enligt nu gällande skatteskala belöper, efter beräkning af 280 halfbuteljer lageröl på 25 kilogram malt, vid ett bryggeri med en årsafverkning om 600,000 kilogram på halfbutelj 0,96 öre. Enligt föreliggande förslag skulle skatten uppgå till 1,86 öre pr halfbutelj. Skillnaden mellan sistnämnda två belopp eller 0,90 öre skulle utgöra skatteförhöjningen. Vid ett bryggeri med afverkning om 200,000 kilogram uppgå motsvarande siffror till: nuvarande skatt 0,74 öre, den tilltänkta skatten 1,65 öre och skatteförhöjningen 0,91 öre, allt per halfbutelj; och för ett bryggeri om 150,000 kilograms afverkning blir nuvarande skatten 0,63 öre, den tilltänkta skatten 1,61 öre och skatteförhöjningen 0,98 öre.

Den effektiva skatteökningen per halfbutelj torde emellertid i verkligheten endast i sällsynta undantagsfall uppgå ens till nu nämnda belopp, och detta af skilda anledningar. Till en början må sålunda framhållas, att själfva den grund, jag i enlighet med gängse praxis vid dylika beräkningar följt vid uppskattningen af skatteökningen per halfbutelj, så till vida är felaktig som 25 kilogram malt åtminstone vid de största bryggerierna lämna mera lageröl än 280 buteljer. Men äfven om den utbytesprocent, som nu angifvits, vid flertalet bryggerier kan vara riktig vidkommande produktionen af lageröl, blir dock medeltalsberäkningen naturligen missvisande, när, såsom oftast är fallet, i utbytet af det malt, hvarom här är fråga, ingå brycker, till hvilka maltåtgången är mindre än i afseende å lageröl. Som bekant plägar nämligen vid bryggeri tillverkas, utom lageröl, pilsneröl, lagerdricka och äfven andra mindre maltdryga drycker.

Kunde till grund för medeltalsberäkningen läggas det antal halfbuteljer maltdrycker, det afverkade maltet verkligen lämnat, skulle därför säkerligen skatteökningen per halfbutelj icke obetydligt sjunka under den af mig i sådant afseende nyss gjorda beräkning.

Under nu angifna förhållanden torde den marginal, som skulle förefinnas mellan den verkliga skatteförhöjningen och en förhöjning af ett öre i salupriset per halfbutelj maltdryck, vara tillräckligt stor, för att icke bryggerierna i skatteförhöjningen skulle hafva någon anledning att höja priset per halfbutelj med mera än sistnämnda belopp.

Af nyss lämnade siffror skulle det synas, som om skatteförhöjningen drabbade hårdare ju mindre bryggerierna vore och särskildt skulle detta kunna sägas vara fallet beträffande sådant rent ölbryggeri, hvars afverkning icke öfverstege 100,000 kilogram. Vid ett dylikt bryggeri skulle nämligen, med den föreslagna skatteskalen, skatten belöpa på halfbutelj med 1,52 öre, hvilket i sin ordning öfversköte nuvarande beskattning vid ett bryggeri om 50,000 kilograms afverkning med 1,16 öre och vid ett bryggeri om 100,000 kilograms afverkning med 1,03 öre. Dessa förhållanden äro emellertid, såsom jag flera gånger framhållit, en naturlig följd däraf, att skatteskalen i det föreliggande förslaget ordnats allenast i syftemål att hjälpa de mindre bryggerierna i konkurrensen med storindustrien. I hvilken omfattning sådan hjälp i själfva verket kommer att beredas bryggerier af nu nämnda storlekar, har jag jämväl förut angifvit.

Innan jag härefter öfvergår att beräkna det skattebelopp, som maltskatten med den föreslagna höjningen skulle kunna anses inbringa, får jag framhålla, att, därest 5 § omredigeras, på sätt jag redan föreslagit, viss ändring i 36 § 2 mom. synes erforderlig. I detta författningsrum stadgas i fråga om viss olaglig tillverkning af maltdrycker, att, utom straff, äfven skatt skall utgå, i hvilket afseende en minimimängd malt bestämts. Denna mängd hade uppenbarligen ställts i förhållande till den i 5 § nu angifna medeltalskvantitet malt, därför skatt vid bryggeri minst skall erläggas, och utgör trettio gånger samma kvantitet eller 4,500 kilogram, motsvarande i penningar 180 kronor. Sagda proportion mellan medeltalskvantiteten skattepliktig malt, hvarom i 5 § förmäles, och skatt vid olofflig maltafverkning torde fortfarande böra upprätthållas. Men en rubbning härutinnan skulle äga rum, om, vid den i sammanhang med skatteförhöjningen föreslagna ändringen i sistnämnda lagrum, den i 36 § 2 mom. oförmälda minimikvantitet skattepliktig malt lämnades oförändrad. I anledning häraf och i anslutning till nyss angifna ändringsförslag torde lägsta skatteplikt vid olofflig

tillverkning, hvarom nu är fråga, böra omedelbarligen bestämmas till ofvanberörda belopp 180 kronor.

Vid beräkning af den inkomst, maltskatten efter vidtagen höjning kan komma att inbringa statsverket, utgår jag från förhållandena under sistförflutna tillverkningsår eller året 1907—1908. Om de bryggerier, som voro i verksamhet nämnda år, indelas efter maltafverkningens storlek i tre grupper, omfattande den första de bryggerier, som hvar för sig ej afverkade mera än 100,000 kilogram, den andra bryggerierna med 100,000—200,000 kilograms afverkning och den tredje alla öfriga bryggerier, visar det sig, att vid

1:sta gruppens	163	bryggerier afverkades	6,726,897	kg.
2:dra	38	”	5,524,860	”
3:dje	31	”	21,374,350	”
				eller tillsammans 33,626,107 kg.

Hade de höjda skattesatserna tillämpats på denna afverkning, skulle i skatt hafva influtit från

1:sta gruppen för	6,726,897	kg. malt à 17 öre =	kr. 1,143,572: 49
2:dra	3,800,000	” ” ” 17 ” =	” 646,000: —
”	1,724,860	” ” ” 20 ” =	” 344,972: —
3:dje	3,100,000	” ” ” 17 ” =	” 527,000: —
”	3,100,000	” ” ” 20 ” =	” 620,000: —
”	15,174,350	” ” ” 22 ” =	” 3,338,357: —
Summa	33,626,107	kg. malt	kr. 6,619,901: 49.

Då det emellertid synes lämpligt, att de restitutioner af maltskatt, hvilka jag ofvan beräknat till i rundt tal 150,000 kronor, tillsvidare få utgå direkt ur maltskattemedlen, bör den nyss beräknade inkomstsumman först och främst minskas med nämnda belopp. Därjämte synes mig nödig försiktighet bjuda att efter skatteförhöjningen räkna med någon nedgång i konsumtionen. Under sådana förhållanden har jag icke ansett mig kunna beräkna maltskattens afkastning till högre belopp än 6,400,000 kronor.»

I sammanhang med den kungl. propositionen har utskottet till behandling förehaft dels en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 46, af herr *Louis Ljungberg*, dels ock en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 236, af herr *Sam. Söderberg* i Hobborn, äfvensom vissa delar af en inom samma Kammare väckt motion, n:o 221, af herr vice talmannen *K. A. Staaff* m. fl.

I sin motion anför herr *Ljungberg*:

»Med föranledande af Kungl. Maj:ts proposition n:o 18 angående ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maldrycker tillåter jag mig härmed göra följande framställning och förslag.

Till en början kan jag icke underlåta göra det uttalandet, att det måste förefalla ganska anmärkningsvärdt, att, samtidigt med det att propositionen aflåtes angående sänkning af tullen på vissa franska viner, från regeringen framlägges ett skatteförslag, hvilket innebär såsom påföljd en förhöjning af priset på öl. Genom den ena åtgärden åstadkommes nedsättning i priset på ett de mera burgnas njutningsmedel, genom den andra en fördyring af de breda lagrens. I dylik riktning torde enligt numera ganska allmängiltiga grunder skattelagstiftningen icke böra utveckla sig, såframt icke nödtvång föreligger. Men detta kan väl icke sägas hafva varit förhållandet, då andra skatteällor, lika gifvande och mera lämpade efter skatteförmågan, kunnat stå till buds, jämväl utan att göra rubbning i gällande skattesystem. Jag tänker härvid närmast på arfsskatten, i fråga om hvilken skattesatserna måste anses vara i åtskilliga delar både för låga och för svagt progressiva.

Med den uppfattning i saken, jag sålunda vågar hysa, borde jag gifvetvis i första hand yrka, att nu ifrågavarande kungl. proposition måtte af Riksdagen afslås; men då för ett dylikt negativt yrkande lämpligen icke bör väljas motionens form och detsamma sannolikt skulle hafva föga utsikt till framgång, afser jag med denna framställning allenast att, för den händelse propositionen i hufvudsak skulle vinna Riksdagens bifall, däri måtte vidtagas de ändringar eller rättelser, hvarom nedan förmäles.

Jag vågar förmena, att propositionen bör undergå jämkning såväl i fråga om rätten till skatterestitution som ock beträffande degressions-skalan. I förra hänseendet ber jag att genast få taga fasta på chefens för finansdepartementet klart principiella ståndpunkt i frågan om likställighet mellan skattefria och skattepliktiga bryggerier vid svagdricks-tillverkning, hvaråt han gifvit uttryck i följande ordalag: 'Genom efterskänkande af skattebeloppet för allt för tillverkning af svagdricka användt malt, såvidt det öfverskjuter de kontrollkostnader, som drabba skattefria bryggerier, skulle man kunna på ett fullt rationellt sätt jämställa de olika slagen af bryggerier oberoende af, i hvilken proportion svagdricka inginge i ett skattepliktigt bryggeris hela produktion; och stora fördelar vore otvifvelaktigt förenade med ett sådant förfarande såväl för statsverket som för bryggerierna. Staten vunne garanti,

att de åtgärder, som vidtoges för ett visst ändamål, icke befordrade ett därför främmande syfte. Vid skattepliktigt bryggeri inskränktes faktiskt skattskyldigheten till de drycker, som maltskatten egentligen afser att träffa. Kostnaden för svagdrickstillverkningen blefve såvidt möjligt oberoende af sagda skattskyldighet. Chefen för finansdepartementet framhåller vidare, att hvarken svårigheter vid kontrollen eller ökning af kostnaden därför lägga hinder i vägen för skatterestitutionens fullständiga genomförande. Man borde fördenskull väntat ett förslag, däri förberörda principiella åskådning vore konsekvent tillämpad. Så är dock icke förhållandet med det föreliggande; utan af anledning, att *vissa större* bryggerier skulle ordnat sin tillverkning af svagdricka genom inrättande af särskilda skattefria svagdricksbryggerier samt att eljest vid »blandade bryggerier med årsafverkning öfver 100,000 kilogram malt produktionen af svagdricka varit procentvis så ringa, att för dessa den ekonomiska ställningen icke vore beroende af svagdrickstillverkningen, har chefen för finansdepartementet kommit till det tämligen godtyckliga resultatet, att skatterestitution vid svagdrickstillverkning bör tillkomma endast bryggerier med afverkning intill 100,000 kilogram malt.

Jag kan alldeles icke gilla denna begränsning och finner skälen för densamma ganska svaga. Genom utnyttjande af den rätt till lokalt veto, som redan gällande författning i ämnet medgifver, har det med sistlidet år i allmänhet kommit därhän, att vid värdshusrörelse å landsbygden annan maltdryck än svagdricka är förbjuden. En naturlig följd häraf blir, att de medelstora bryggerierna för uppehållande af sin omsättning och därigenom bibehållande af sin arbetsstam måste söka i ökad mån kasta sig på tillverkning af de alkoholsvaga maltdryckerna, som därvid år efter år komma att i mera afsevärd mån spela in i bryggeriernas ekonomi. En dylik naturlig utveckling, jämväl i nykterhetens intresse, skulle emellertid omöjliggöras, om dessa bryggerier i motsats till de mindre skulle för det vid svagdrickstillverkningen använda maltet betala de föreslagna höga skattesatserna utan rätt till restitution. Och att tvinga vissa bryggerier med erforderligt utrymme för bäggedera tillverkningarna att för bedrifvande af svagdricksproduktion anlägga särskild fabrik synes mig vara från statens sida en obillig och äfven i öfrigt förkastlig åtgärd.

Då för statsverket ej någon ökad kontrollkostnad uppstår vid skatterestitution till bryggeri af ena eller andra storleken samt det blott är en gärd af den enklaste rättvisa att gifva den ena fabriken samma möjligheter för existens och utveckling som den andra, vågar jag

antaga, att giltiga skäl förefinnas att bevilja skatterestitution för allt malt, som direkt användts för tillverkning af svagdricka; och torde därvid restitutionsbeloppet rättvisligen böra sättas till ett halft öre under ett hvar bryggeris medelskattebelopp pr kilogram malt under tillverkningsåret.

Hvad härefter angår den föreslagna degressionsskalan, väcker det genast uppmärksamheten, att den så sent som vid 1907 års riksdag fastslagna skillnaden mellan lägsta och högsta skattesats nu blifvit minskad från 8 till 5 öre. Af de synpunkter, som härvid må hafva varit bestämmande, synas mig endast två vara af reell innebörd, nämligen dels önskemålet att icke befordra tillkomsten af små bryggerier och dels antagandet, att genom skatterestitutionen flertalet af de förefintliga mindre bryggerierna bereddtes sådan förmån, att de kunde tåla vid en proportionsvis större höjning af skattesatsen. Om ock dessa synpunkter i stort sedt måste anses riktiga, torde dock den sistberörda hafva blifvit i propositionen väl kraftigt beaktad. Detta äfvensom att däri skillnaden i bärkraft hos de större och de medelstora bryggerierna lämnats å sido skall jag nu söka ådagalägga.

Chefen för finansdepartementet har till stöd för tillkomsten af de föreslagna skattesatserna gjort åtskilliga intressanta jämförelseberäkningar, af hvilka dock de propositionen mest stödjande hänföra sig till antingen enbart Kungl. Maj:ts proposition i förevarande sak till 1903 års riksdag eller ock en sammanföring af nu gällande och de föreslagna skattesatserna, i båda fallen sedda i förhållande till en på grund af maltbeskattningen föranledd höjning af ölpriset med 2 öre. Jag för min del kan icke finna, att berörda beräkningar böra få tillmätas någon afgörande betydelse vid bedömande af den rätta afvägningen af nya skattesatser; dessa böra i stället enligt mitt förmenande afvägas efter de verkningar, som de medföra i och för sig med afseende å ölpriset. Och härvid är ju att taga fasta på det syftet, att genom skatteförhöjningen ölpriset å enheten — halfbuteljen — icke må ökas utöfver ett öre och att förty den på samma enhet belöpande skatteförhöjningen må understiga ett öre med så stort belopp, som motsvaras af andra med prisförhöjningen för tillverkaren förenade kostnader, hvilka, på sätt också i propositionen påpekats, drabba bryggerierna tyngre i samma mån som omsättningen är mindre.

Häraf torde det först och främst framgå, att skatteförhöjningen icke i något fall bör öfverstiga eller utgöra fullt ett öre per halfbutelj samt att det för de medelstora bryggerierna bör lämnas större marginal mellan skattebeloppet och ettöresprisförhöjningen än för de större och

de största bryggerierna. Det gäller då att, med tillgodoseende af statsbehovet, söka utfinna en skatteskala, som i möjligaste mån uppfyller dessa villkor; och om därvid möter svårighet att för de mindre bryggerierna åstadkomma någon mera afsevärd marginal i angifna hänseendet, bör det ej förbises, att ett dylikt förhållande för dessa bryggerier väsentligen uppväges dels genom storleken af dem nu tillkommande skatterabatt och dels genom föreslagna rättigheten till skatterestitution, hvarjämte önskemålet att icke främja uppkomsten af nya sådana bryggerier icke bör lämnas ur sikte.

Enligt de i propositionen utförda beräkningar skulle af den föreslagna skatteförhöjningen belöpa per halfbutelj öl

vid bryggeri med afverkning intill	50,000 kilogram	.....	1,16 öre
” ” ” ” ”	100,000 ”	.....	1,03 ”
” ” ” ” ”	150,000 ”	.....	0,98 ”
” ” ” ” ”	200,000 ”	.....	0,91 ”
” ” ” ” ”	däröfver ”	.....	0,90 ”

Detta resultat må väl icke kunna anses tillfredsställande; man erfar nog tvärtom en naturlig benägenhet att vilja fullständigt kasta om verkningarna, åtminstone så att skattebördan fölle tyngst på de största och bärkraftigaste bryggerierna, dock att öresgränsen icke finge öfverskridas. För att ernå ett dylikt mål, så godt sig göra låter, lär det emellertid vara nödvändigt att sänka skattesatsen för afverkning under 100,000 kilogram till 15 öre samt fördela de föreslagna lägsta skattesatserna på nästa 100,000 kilogram; och om därjämte högsta skattesatsen sattes till 23 öre, torde icke något af de syften, som ligga till grund för propositionen, göras om intet, ej ens skattebehovets tillfredsställande.

Till närmare belysning af det ifrågavarande skatteförslagets verkningar skall jag tillåta mig anföra ett exempel, hämtadt från ett bryggeri inom det län, jag har äran representera. Bryggeriets afverkning under sist tilländalupna räkenskapsåret utgjorde 193,300 kilogram och maltskatten således 15,696 kronor. Med tillämpning af den i propositionen föreslagna skatteförhöjningen skulle skatten uppgått till 35,660 kronor; och då antalet försålda halfbuteljer öl under året, däri dock icke inberäknadt buteljeradt svagdricka, utgjort allenast 1,846,000 stycken, skulle en prisförhöjning af ett öre per butelj icke vara tillräcklig att täcka skatteskillnaden, utan bryggeriet därutöfver fått tillsläppa i rundt tal 1,500 kronor, d. v. s. skatteförhöjningen skulle komma att verka

jämväl retroaktivt. Betänker man vidare, dels att, såsom äfven i propositionen antagits, genom skatteförhöjningen konsumtionsminskning gifvetvis kommer att inträda och dels att priset på buteljeradt svagdricka ej lär kunna höjas, finner man, att i det anförda exemplet bryggeriet skulle komma att efter införande af en skatteskala, så beskaffad som den föreslagna, utan vederlag få vidkännas åtskilliga 1,000 kronor såsom direkt bidrag i anledning af skatteförhöjningen; dock att, därest bryggeriet i enlighet med min hemställan här ofvan finge åtnjuta skatte-restitution, dess direkta skattebidrag i samma mån minskades.

Med tillämpning af de synpunkter, för hvilka jag nu gjort mig till tolk, har jag kommit till det resultat, att en jämkning af föreslagna skattesatserna skäligen borde äga rum på det sätt, att skattebeloppet skulle utgöra

för afverkning intill 100,000 kg. malt	.....	15 öre pr kg.
» därpå följande 50,000 » »	.....	17 » » »
» » » 50,000 » »	.....	20 » » »
» afverkning öfver 200,000 » »	.....	23 » » »

Den förhöjning i beskattningen, dessa skattesatser innebära, skulle enligt verkställd uträkning drabba hvarje halfbutelj öl från bryggeri

med afverkning intill 50,000 kg. med 0,98 öre	
» » » 100,000 » » 0,85 »	
» » » 150,000 » » 0,77 »	
» » » 200,000 » » 0,76 »	
» » » 600,000 » » 0,91 »	
» » » 1,000,000 » » 0,94 »	
» » » 3,000,000 » » 0,98 »	

Det totala skattebelopp, som i propositionen beräknats tillgodokomma statskassan, uppgår brutto till kr. 6,619,901:49; och skulle med antagande af det af mig nu framställda förslaget till statsverket inflyta maltskatt med kr. 6,411,301:25. Differensen blefve således endast omkring 200,000 kronor, hvilket belopp statskassan torde kunna utan större afsaknad undvara.

I anslutning till hvad jag sålunda haft äran anförda får jag föreslå, att, därest kungl. propositionen angående höjning af maltskatten vinner afseende, Riksdagen behagade besluta, att §§ 2 och 8 i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maldrycker måtte erhålla följande lydelse:

§ 2.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maldryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med tjugutre öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med femton öre för kilogram, för nästa femtiotusen kilogram med 17 öre och för därpåföljande femtiotusen kilogram med 20 öre för kilogram.

2. Frihet — — — — tillverkas.

§ 8.

1. Vid skattepliktigt bryggeri må efter tillverkningsårets utgång restitution af skatt åtnjutas för det under samma år omedelbart till svagdricka använda malt med medelskattebeloppet för kilogram malt, minskadt med ett halft öre, dock högst för femtio procent — — — — medeltal.

2. Om maldryck — — — — bryggeriet.»

Motion II:
236.

Herr *Söderberg* i Hobborn hemställer i sin motion, n:o 236, »att Riksdagen behagade besluta, att 2 och 8 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maldrycker måtte erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maldryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med tjugutre öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med sjutton öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med tjugu öre för kilogram.

2. Frihet — — — — — — — — tillverkas.

8 §.

1. Vid skattepliktigt bryggeri må efter tillverkningsårets utgång restitution af skatt, efter fjorton öre för kilogram räknadt, åtnjutas

för det under samma år omedelbart till svagdricka använda malt, dock högst för en tredjedel af hela den vid bryggeriet under tillverkningsåret afverkade maltmängden samt i intet fall för en större kvantitet än 40,000 kilogram. Dylik restitution må ej heller stiga till högre belopp, än att den återstående skatten uppgår till minst det i 5 § stadgade medeltal.

2. Om maldryck — — — — — vid bryggeriet.»
Denna framställning motiveras på följande sätt:

»I proposition n:o 18 till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit vissa ändringar i beskattningen af maldrycker. Emellertid behöfver detta förslag enligt min åsikt underkastas vissa jämkningar. Särskildt gäller detta de föreslagna bestämmelserna angående restitution af skatt för omedelbart till svagdrickstillverkning användt malt. Att, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, endast medgifva rätt till skatterestitution åt de bryggerier, som årligen afverka högst 100,000 kilogram malt, synes mig i vissa afseenden mindre lyckligt. All billighet kräfver väl, att dylik restitutionsrätt skall tillkomma alla bryggerier för det malt, som på nämnda sätt direkt inmiskas till svagdricka, om än restitutionsbeloppet lämpligen kan och bör begränsas. Denna begränsning bör likväl ej ställas i beroende endast af den afverkade malkvantiteten, såsom skett i den kungl. propositionen, utan äfven begränsas så, att restitution får åtnjutas blott för ett visst högsta kilogramantal för hvarje bryggeri. En lämplig gräns synes härvid vara 40,000 kilogram, en kvantitet, som med nära 2,000 kilogram öfverstiger den största myckenhet, som enligt till kontroll- och justeringsstyrelsen ingifna uppgifter under senaste tillverkningsår vid något bryggeri omedelbart användts för svagdricksberedning.

I fråga om det belopp, med hvilket skatterestitution skulle utgå, af Kungl. Maj:t föreslaget till 16 $\frac{1}{2}$ öre per kilogram, synes mig äfven vissa betänkligheter möta. Restitution till så högt belopp skulle nämligen bereda flertalet af de s. k. blandade bryggerierna ett öfvertag i konkurrensen med de skattefria svagdricksbryggerierna. För vinnande af jämlikhet i detta afseende anser jag, dels att restitutionsrätten bör bestämmas till en tredjedel af hela den vid bryggeriet under ett tillverkningsår afverkade maltmängden, dels ock att restitutionsbeloppet bör nedsättas till 14 öre per kilogram.

Med hänsyn dels till berörda af mig föreslagna utsträckning af restitutionsförmånen dels ock den omständigheten, att enligt Kungl. Maj:ts förslag skatteförhöjningen skulle drabba de större bryggerierna med i medeltal endast omkring 10 öre per kilogram, anser jag det lämpligt, att den högsta skattesatsen sättes till 23 öre.»

Motion II:
221.

Herr *Staaß* och hans medmotionärer yrka i hithörande del af motionen n:o 221, »att Riksdagen måtte afslå Kungl. Maj:ts proposition n:o 18 angående ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker m. m.»

Till stöd för detta yttrande anföres:

»I proposition n:o 18 till innevarande Riksdag föreslår Kungl. Maj:t en höjning af maltskatten. Denna höjning beräknas skola tillföra statsverket en ökning i inkomst af 3,400,000 kronor.

Det torde emellertid ur fler än en synpunkt kunna sättas i fråga, huruvida en sådan skattehöjning skulle vara välbetänkt.

För det första lär det vara obestriddt, att maltskatten icke till någon väsentligare del utgöres af samhällets i ekonomiskt afseende mera bärkraftiga element. Och det behöfver knappast sägas, att vårt skattesystem ingalunda är sådant, att det kan vara tillrådligt att ytterligare öka en skatt af denna beskaffenhet.

Härtill kommer en annan omständighet. Andra Kammaren har redan två gånger för sin del godkänt ett förslag, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en allsidig utredning rörande statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens frigörande från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandtering härflytande medel samt för Riksdagen framlägga resultatet af denna utredning med de förslag, hvartill samma utredning kan föranleda. För alla dem, som äro intresserade för, att en sådan utredning kommer till stånd, måste det vara en angelägenhet af stor vikt, att icke statens beroende af inkomsterna från rusdryckshandteringen ytterligare ökas. Och detta skulle ju blifva fallet, i händelse man höjde maltskatten.

Slutligen kan det ju icke annat än stegra det motbjudande i en höjning af maltskatten, att Riksdagen till följd af kända förhållanden sett sig nödsakad att innevarande år afsevärdt sänka tullen å viner.

Alla dessa skäl göra, att vi för vår del måste bestämdt motsätta oss den föreslagna höjningen af maltskatten — — — — —.»

Utskottets
yttrande.

Vid granskning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition har bevillningsutskottet funnit densamma lämplig och ägnad att tillgodose statens intressen utan att blifva till skada för bryggerinäringen, detta såvidt det gäller propositionens hufvudgrunder, men utskottet har dock icke ansett sig kunna förorda bifall till propositionen oförändrad, utan har i nedannämnda afseenden funnit skäl till erinringar.

Hvad först de af Kungl. Maj:t föreslagna skattesatserna angår,

befinnes det, att enligt den kungl. propositionen *skatteförhöjningen*, beräknad per kilogram malt, skulle vid medelstora och större bryggerier icke öfverstiga 11 öre eller närmare bestämdt utgöra i medeltal vid bryggeri om 150,000 kilograms afverkning 11 öre för kilogram och vid bryggeri om 200,000 kilograms afverkning 10,25 öre för kilogram för att vid bryggeri om 600,000 kilograms afverkning nedgå till 10,08 öre för kilogram. Efter den förut följda beräkningsgrunden för ölutbyte vid maltafverkningen skulle alltså uppstå en icke ringa marginal mellan den effektiva skatteförhöjningen, för halfbutelj öl räknadt, och den höjning om ett öre i salupriset för halfbutelj, som är att förvänta i anledning af skatteregleringen. Redan denna omständighet har för utskottet varit tillräcklig anledning att taga under öfvervägande, huruvida icke skattesatsen för de största bryggerierna borde höjas något utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit. Men härtill kommer dessutom, att utskottet, på sätt här nedan omförmäles, afser att, i öfverensstämmelse med hvad herr Söderberg föreslagit, bereda hvarje bryggeri, som tillverkar svagdricka, restitution för viss myckenhet af det för dylik tillverkning omedelbart använda malt. På grund häraf har utskottet ansett, att högsta skattesatsen bör höjas, en höjning, som utskottet i likhet med motionärerna herrar Ljungberg och Söderberg trott böra sättas till ett öre, d. v. s. från af Kungl. Maj:t föreslagna 22 till 23 öre.

Herr Ljungberg har i sin motion anmärkt, att den af Kungl. Maj:t föreslagna *skatteförhöjningen* skulle drabba de mindre bryggerierna något hårdare än de större, om förhöjningen räknas på hvarje tillverkad halfbutelj öl. Vid bedömande af huru skatten enligt det kungl. förslaget i nyssberörda afseende kommer att verka, är det emellertid tydligen riktigare att beräkna det belopp, hvarmed *hela skatten* enligt Kungl. Maj:ts proposition skulle drabba bryggerier af olika storlek. Den af Kungl. Maj:t föreslagna skatten utgör på en halfbutelj öl vid bryggeri med afverkning intill

100,000 kilogram	1,52 öre
150,000 »	1,61 »
200,000 »	1,65 »
600,000 »	1,86 »

och drabbar således de större bryggerierna hårdare än de mindre. Vid sådant förhållande synes den af motionären i förevarande afseende framställda anmärkningen sakna fog.

Till närmare utveckling af skatteförslagets verkningar har herr

Ljungberg anför ett exempel, hämtadt från ett bryggeri, för hvilket skatten enligt det kungl. förslaget skulle hafva höjts från 15,696 kronor till 35,660 kronor. För belysande af frågan rörande detta bryggeris beskattning får utskottet åberopa härvid fogade utredning rörande bryggeriet. (*Bil. A.*). Motionären uppger, att antalet försålda halfbuteljer öl under sist tilländalupna räkenskapsåret utgjort allenast 1,846,000 stycken och att en prisförhöjning af ett öre således ej skulle hafva räckt att betäcka skatteförhöjningen. Oafsedt att utbytet vid ifrågakomna bryggeri synes vara synnerligen lågt, lär dock en af skatten orsakad prisförhöjning af två öre — nämligen ett öre vid skattens införande och ett öre vid den nu ifrågasatta skatteförhöjningens ikraftträdande — vara tillräcklig för att fullt täcka den på bryggeriet fallande skatten och äfven lämna ett om än litet öfverskott. Af det anförda exemplet lär alltså stöd ej kunna vinnas för motionärens anmärkningar mot den af Kungl. Maj:t föreslagna skatteskalan.

Utskottet delar däremot herrar Ljungbergs och Söderbergs betänkligheter emot Kungl. Maj:ts förslag, att endast de bryggerier, som årligen afverka högst 100,000 kilogram malt, skola komma i åtnjutande af restitution af skatt för det till svagdricka omedelbart använda maltet. Att dylik rätt till restitution af skatten medgifves alla bryggerier för det malt, som på nämnda sätt direkt användes till svagdrickstillverkning, torde väl vara billigt, om än gifvetvis en begränsning af restitutionsbeloppet lämpligen bör äga rum. I sådant afseende vill utskottet anbefalla, att restitution af skatt må åtnjutas för högst en tredjedel af hela den vid bryggeri under tillverkningsåret afverkade maltmängden. Att därjämte bestämma ett visst högsta kilogramantal, för hvilket skatte-restitution skulle få äga rum för hvarje bryggeri, synes utskottet däremot icke vara lyckligt. En följd af de i vår lagstiftning införda restriktionerna för ölhandeln har varit, att de medelstora bryggerierna för uppehållande af sin omsättning alltmera måst slå sig på tillverkning af alkoholsvaga maltdrycker, som därigenom tydligen komma att i ökad mån blifva af betydelse för dessa bryggeriers ekonomi. Enligt hvad utskottet i detta afseende erfarit, lär det redan nu finnas bryggeri, som under sista tillverkningsåret till svagdricka användt ända till nära 85,000 kilogram malt, hvaraf dock ej ens hälften direkt inmäskats. Det är emellertid tydligt, att, därest enligt gällande författning skatte-restitution varit medgifven, direkt inmäskning ägt rum af hela den för svagdricksberedningen erforderliga maltkvantiteten. Att under sådana omständigheter fastslå en maximigräns för skatterestitutionen af 40,000 à 50,000 kilogram kan utskottet icke förorda.

Det belopp, med hvilket skatterestitutionen skulle utgå, har af Kungl. Maj:t föreslagits till 16 $\frac{1}{2}$ öre för kilogram, af herr Söderberg åter till 14 öre för kilogram, medan herr Ljungberg bestämt detsamma till »medelskattebeloppet för kilogram malt, minskadt med ett halft öre.» Med tillämpning af de af herr Ljungberg föreslagna skattesatserna skulle restitutionsbeloppet alltså utgå lägst med 14 $\frac{1}{2}$ öre för kilogram, vid bryggeri med en afverkning af 300,000 kilogram skulle sagda belopp utgå med 18 $\frac{5}{6}$ öre, vid 600,000 kilograms afverkning med 20 $\frac{5}{12}$ öre, vid 2,000,000 kilograms afverkning stiga till 21 $\frac{7}{8}$ öre o. s. v. Utskottet har låtit verkställa beräkningar öfver, huru såväl de af Kungl. Maj:t som de af herr Söderberg föreslagna skattesatserna skulle verka, och tillåter utskottet sig hänvisa till en vid detta betänkande fogad tabell (*Bil. B.*), omfattande uppgifter i berörda afseende från 13 bryggerier af olika storlek, hvilka tillverka såväl öl som svagdricka. Af sagda beräkningar har utskottet funnit, att den af Kungl. Maj:t föreslagna restitutionen af 16 $\frac{1}{2}$ öre otvifvelaktigt skulle vara för hög och, såsom herr Söderberg riktigt anmärkt, skulle bereda flertalet af dessa s. k. blandade bryggerier ett öfvertag i konkurrensen med de skattefria svagdricksbryggerierna. Denna anmärkning lär då jämväl drabba herr Ljungbergs förslag. För utjämnande af berörda olägenhet torde beloppet ej böra sättas högre än till det af herr Söderberg föreslagna beloppet eller 14 öre per kilogram.

I samband med de sålunda föreslagna ändringarna i maldrycksförordningen vill utskottet jämväl hemställa om en mindre ändring i bestämmelserna rörande beskaffenheten af de kärl, på hvilka svagdricka utlämnas. Dessa bestämmelser återfinnas i förordningens 23 och 31 §§. Utskottet har nämligen erfarit, att vid försäljning af buteljeradt svagdricka stundom å butelj anbragts etikett, hvars text väl innehållit ordet »svagdricka», men därvid stafvelsen »svag» utsatts på sådant sätt, att densamma endast med svårighet kunnat läsas.

Bevillningsutskottet, som enligt hvad af det ofvan sagda framgår, icke kan biträda den af herr *Staaff* m. fl. väckta motionen, n:o 221, emot maltskatten, får därför hemställa,

1:o att Riksdagen dels med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition om ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maldrycker icke kunnat oförändrad bifallas, måtte i hufvudsaklig anslutning till före-

varande motion n:o 236, af herr *Söderberg* i Hobborn, besluta, att 2, 5, 8, 36 och 53 §§ af samma förordning skola från och med den 1 oktober 1909 erhålla den lydelse, härvid fogade förslag utvisar, dels ock ville föreskrifva, att där restitution af skatt skall äga rum för malt, som vid skattepliktigt bryggeri omedelbart användts för tillverkning af svagdricka, restitution må utgå direkt från maltskattemedlen;

2:o) att Riksdagen måtte besluta, att 23 och 31 §§ af förevarande förordning måtte erhålla den förändrade lydelse, härvid fogade förslag utvisar;

3:o) att förevarande motion, n:o 46, af herr *Ljungberg*, måtte anses besvarad genom hvad utskottet under 1:o) hemställt; samt

4:o) att förevarande motion n:o 221, af herr *Staaß* m. fl., i den del nämnda motion afser Kungl. Maj:ts proposition n:o 18, icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 maj 1909.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

dels af herrar *K. G. Karlsson* i Göteborg, *G. Jansson* i Krakerud, *F. O. Berg* i Göteborg, *Kvarnzelius*, *Schotte*, *Röing*, *L. J. Carlsson* i Malmberget och *J. Olofsson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande bort erhålla följande lydelse:

»Den ytterligare beskattning af de starkare maldryckerna, som Kungl. Maj:ts förevarande proposition afser, är enligt utskottets mening mindre välbetänkt. Hela vårt skattesystem hvilar i hög grad på indirekt beskattning och, äfven där direkta skatter upptagas, äro dessa icke lagda med tillbörlig hänsyn till skatteförmåga. Att öka en skatt, som kommer att till öfvervägande del utgöras af de i ekonomiskt hänseende minst bärkraftiga befolkningsklasserna, kan därför näppeligen vara tillrådligt. Dessutom tillkommer nu ett särskildt förhållande, som påpekats såväl i herr Ljungbergs som i herrar Staafts m. fl. ofvan intagna motioner; och tillåter utskottet sig åberopa, hvad den förstnämnde i sådant hänseende anfört, när han yttrar: »Till en början kan jag icke underlåta göra det uttalandet, att det måste förefalla ganska anmärkningsvärdt, att samtidigt med det att proposition aflåtes angående sänkning af tullen på vissa franska viner, från regeringen framlägges ett skatteförslag, hvilket innebär såsom påföljd en förhöjning af priset på öl. Genom den ena åtgärden åstadkommes nedsättning i priset på ett de mera burgnas njutningsmedel, genom den andra en fördyring af de breda lagrens. I dylik riktning torde enligt numera ganska allmängiltiga grunder skattelagstiftningen icke böra utveckla sig, såframt icke nödtvång föreligger. Men detta kan väl icke sägas hafva varit förhållandet, då andra skatteällor, lika gifvande och mera lämpade efter skatteförmågan, kunnat stå till buds, jämväl utan att göra rubbning i gällande skattesystem.» Det torde i detta sammanhang allenast böra erinras, att oförmälda förslag till sänkning af vintullen numera antagits af Riksdagen.

Förutom hvad utskottet sålunda anfört, har utskottet ett annat viktigt skäl af principiell innebörd mot den ifrågasatta skatteförhöjningen. Andra Kammaren har redan två gånger för sin del godkänt ett förslag, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla,

det Kungl. Maj:t ville verkställa. en allsidig utredning rörande statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens frigörande från deras ekonomiska beroende af från rusdryckshandteringen härflytande medel samt för Riksdagen framlägga resultatet af denna utredning med de förslag, hvartill samma utredning kunde föranleda. För alla dem, som anse, att en dylik utredning är af största betydelse för vår nykterhetspolitik, måste det vara en angelägenhet af stor vikt att icke statens beroende af inkomsterna från rusdryckshandteringen ytterligare ökas. Hvarje steg af någon betydelse, som tages för att binda statsinkomster vid rusdryckshandtering, måste därför framkalla stora betänkligheter.

Ur budgetssynpunkt kan ej heller den föreslagna skatteförhöjningen anses oundgängligen nödig. Därest icke genom besparingar i statsverkets utgifter för år 1910 den genom förhöjning af maltskatten beräknade inkomsten kan undvaras, finnes alltid den utväg att anlita, som i herrar Staaffs m. fl. motion anvisats, eller ett vidare fortgående på den väg, Kungl. Maj:t föreslagit i propositionen n:o 71, d. v. s. en extra inkomstskatt till högre belopp, än Kungl. Maj:t ifrågasatt.

Utskottet hemställer alltså,

1:o) att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke måtte af Riksdagen antagas; samt

2:o) att förevarande motioner, n:o 46, af herr *Ljungberg*, och n:o 236, af herr *Söderberg* i Hobborn, äfvensom n:o 221, af herr *Staaff* m. fl., i den del sistnämnda motion afser Kungl. Maj:ts ofvanberörda proposition n:o 18, måtte anses besvarade genom hvad utskottet under 1:o) hemställt».

dels ock af herr *Sandwall* emot vissa delar af utskottets motivering.

Herrar *Hammarström*, *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, *J. Bromée* i Billsta och *Branting* hafva anhållit få antecknadt, att de icke deltagit, herr *Hammarström* i behandlingen och de öfrige i den slutliga behandlingen af detta ärende inom utskottet.

Förslag

till

Förordning

*angående ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 7 augusti 1907
angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af malt-dryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med tjugutvå öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med sjutton öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med tjugu öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, endast svagdricka tillverkas.

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af malt-dryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med *tjuguttre* öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med sjutton öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med tjugu öre för kilogram.

5 §.

Skatt skall erläggas med minst sex kronor i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

8 §.

1. Vid skattepliktigt bryggeri, där under tillverkningsåret ej afverkats mera än etthundratusen kilogram malt, må efter tillverkningsårets utgång restitution af skatt, efter sexton och ett halft öre för kilogram räknadt, åtnjutas för det under samma år omedelbart till svagdricka använda malt, dock högst för femtio procent af hela den vid bryggeriet under tillverkningsåret afverkade maltmängden samt icke till högre belopp, än att den återstående skatten uppgår till minst det i 5 § stadgade medeltal.

2. Om maltdryck från skattepliktigt bryggeri utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den utförda maltdryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter den skattesats, som vid tiden för utförseln tillämpas vid bryggeriet.

8 §.

1. Vid skattepliktigt bryggeri må efter tillverkningsårets utgång restitution af skatt, efter fjorton öre för kilogram räknadt, åtnjutas för det under samma år omedelbart till svagdricka använda malt, dock högst för en tredjedel af hela den vid bryggeriet under tillverkningsåret afverkade maltmängden samt icke till högre belopp, än att den återstående skatten uppgår till minst det i 5 § stadgade medeltal.

23 §.

Från skattepliktigt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka». I stället för bryggeriets namn må dock användas en af vederbörande öfverkontrollör godkänd, såsom ursprungsbeteckning lämplig förkortning däraf eller ock bryggeriets inregistrerade varumärke.

Beträffande buteljer må denna stämpling ske å korken eller proppen.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

När kärl, som innehåller svagdricka, är försedt med etikett, skall på etiketten ordet »svagdricka» vara det hufvudsakligast framträdande.

På sålunda stämplade kärl må inga andra maltdrycker utlämnas.

31 §.

Från skattefritt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka». I stället för bryggeriets namn må dock användas en af vederbörande öfverkontrollör godkänd, såsom ursprungsbeteckning lämplig förkortning däraf eller ock bryggeriets inregistrerade varumärke.

Beträffande buteljer må denna stämpling ske å korken eller proppen.

När kärl, som innehåller svagdricka, är försedt med etikett, skall på etiketten ordet »svagdricka» vara det hufvudsakligast framträdande.

36 §.

1. Den, som utan vare sig behörighet efter 1 § 2 eller 3 mom. eller erhållet tillstånd tillverkar maltdryck, skall, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, straffas med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

2. Den, som bedrifver i 1 mom. omnämnd olaglig tillverkning yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i nämnda mom. afses, straffas med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader samt

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

gälde skatt för det afverkade maltet, dock med minst etthundraåttio kronor. Därest omständigheterna gifva vid handen, att malt afverkats till sådan mängd, att jämlikt bestämmelserna i 2 § den på maltet belöpande skatt skulle öfverstiga nyssnämnda skattebelopp, skall i saknad af erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningens storlek antagas, att för hvarje dygn af den tid, hvarunder den olagliga afverkningen pågått, verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i okrossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden samt att en hektoliter okrossadt malt väger femtiotvå kilogram.

53 §.

1. För skattepliktigt bryggeri, som varit i gång under kalenderåret 1906 och vid hvilket under tillverkningsåret 1906—1907 maltafverkningen ej uppgick till etthundrafemtio kilogram i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken tillståndsbevis vid bryggeriet varit gällande, må för tiden intill den 1 oktober 1912 det i 5 § föreskrifna minsta skattebeloppet nedsättas till två kronor. Skulle skattepliktig tillverkning i bryggeriet ligga nere under helt tillverkningsår eller den erlagda skatten under något tillverkningsår i medeltal uppgå till sex kronor för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning där varit tillåten, vare hvad sålunda stadgats ej vidare å bryggeriet tillämpligt.

2. När enligt 1 mom. skatt må erläggas med mindre belopp än det i 5 § bestämda, skall ock den i 13 § 2 och 5 mom. föreskrifna säkerhet därefter jämkas.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1909.

Bil. A.

Enligt den vid bryggeriet förda bryggjournalen hafva under tillverkningsåret 1907—1908 följande kvantiteter malt afverkats, och däraf erhållits

till lageröl	116,200 kg.	7,296	hl. vört	
„ pilsneröl	57,100 „	3,886	„ „	
„ lagerdricka	8,600 „	744	„ „	
„ svensköl	4,000 „	185,900 kg.	126	12,052 hl.
„ svagdricka		7,400 „		2,677 „
	Summa	193,300 kg.		

Under det vanliga antagandet, att af vörten 25 % gå förlorade vid kylning, jäsning och lagring samt att af hvarje hektoliter öl erhållas 280 st. $\frac{1}{2}$ buteljer, skulle af ofvanangifna vörtvolym, 12,052 hektoliter, hafva erhållits 2,530,920 st. $\frac{1}{2}$ buteljer.

Skatten å det afverkade maltet uppgår till	
enligt nuvarande förordning	enligt Kungl. Maj:ts förslag
15,696: — kr.	35,660: — kr.
1 öres förhöjning per $\frac{1}{2}$ butelj ..... 25,309: 20 „	2 öres förhöjning per $\frac{1}{2}$ butelj ..... 50,618: 40 „
Skillnad, bryggeriet till godo ..... 9,613: 20 kr.	14,958: 40 kr.
enligt utskottets förslag	
skatt som ofvan	35,660: — kr.
14 öres restitution för 7,400 kg.	1,036: — „
	34,624: — kr.
2 öres förhöjning	50,618: 40 „
Skillnad, bryggeriet till godo.....	15,994: 40 kr.

Antager man vörtförlusten till en tredjedel och att af en hektoliter öl endast erhållas 250 st. $\frac{1}{2}$ buteljer, skulle ändock enbart af lager-

och pilsnervörten hafva erhållits 1,863,750 st. $\frac{1}{2}$ buteljer, alltså något mera än herr Ljungberg uppgifvit i sin motion såsom under året försåldt.

Utgår man från herr Ljungbergs uppgift 1,846,000 st. $\frac{1}{2}$ buteljer, ställer räkningen sig sålunda:

Skatten uppgår till

enligt <i>nuvarande förordning</i>		enligt <i>Kungl. Maj:ts förslag</i>	
	15,696: — kr.		35,660: — kr.
1 öres höjning per		2 öres höjning per	
$\frac{1}{2}$ butelj	18,460: — „	$\frac{1}{2}$ butelj	36,920: — „
Skillnad	2,764: — kr.	Skillnad	1,260: — kr.
enligt <i>utskottets förslag</i>			
		34,624: — kr.	
2 öres höjning per $\frac{1}{2}$ butelj		36,920: — „	
		skillnad	2,296: — kr.

I alla tre fallen är skillnaden till bryggeriets fördel. Bryggeriet gör således i intetdera fallet någon förlust på beskattningen, fastän den af beskattningen orsakade vinsten blir något mindre efter skatteförhöjningen än förut.

Bil. B.

Malt- afverk- ning kg.	Till svagdricka an- vändt malt i procent af hela den afverkade malmängden.	Uthytte pr kilogram malt: antal $\frac{1}{2}$ but. öl och lagerdricka.	S k a t t			Skatteförhöjning		g. Ökad inkomst för bryggeriet genom en förhöjning af nuvarande ölpris med 1 öre pr $\frac{1}{2}$ but.	
			a.	b.	c.	d.	f.		
			enligt 1907 års förrordning.	enligt Kungl. Maj:ts för- slag.	enligt herr Söder- bergs motion.	enligt Kungl. Maj:ts för- slag. b—a	enligt herr Söder- bergs motion. c—a		
1	13,272	5	12	530.88	2,141.56	2,158.94	1,610.68	1,628.06	1,517.60
2	9,880	39	12.5	395.20	1,036.10	1,218.58	640.90	823.38	750.40
3	14,670	65	15	586.80	1,283.62	1,809.30	696.82	1,222.50	765.52
4	29,725	24	12.3	1,189.—	3,915.97	4,054.35	2,726.97	2,865.35	2,775.08
5	33,780	31	11.3	1,351.20	4,026.60	4,286.60	2,675.40	2,935.40	2,653.28
6	22,160	56	16.6	886.40	1,939.—	2,633.16	1,052.60	1,746.76	1,630.72
7	50,015	16	11.6	2,001.05	7,690.75	7,813.75	5,689.70	5,812.70	5,244.40
8	59,125	18	11.9	2,638.75	8,329.47	8,590.35	5,690.72	5,951.60	5,805.80
9	53,900	19	12	2,273.—	7,430.50	7,693.—	5,157.50	5,420.—	5,222.—
10	65,190	19	12	3,063.30	9,178.20	9,466.70	6,114.90	6,403.40	6,476.—
11	69,815	38	12.1	3,387.05	7,435.82	8,610.57	4,048.77	5,223.52	5,205.20
12	59,910	46	12	2,693.70	5,673.60	7,388.90	2,979.90	4,695.20	3,922.80
13	104,000	10	13	5,900.—	17,800.—	17,660.—	11,900.—	11,760.—	11,866.12